

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA V ZAVAROVALNICI
ADRIATIC SLOVENICA**

Ljubljana, februar 2010

ALENKA ŽNIDARŠIČ

IZJAVA

Študent/ka **Alenka Žnidaršič** izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom **dr. Rasta Hartmana**, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 4.2.2010

Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1. ZAVAROVALNIŠTVO	2
1.1 OPREDELITEV IN POMEN ZAVAROVANJA IN ZAVAROVALNIŠTVA	2
1.2 OSNOVNI ZAVAROVALNI POJMI.....	3
1.3 NALOGE ZAVAROVANJA	4
1.4 OSNOVNA DELITEV ZAVAROVANJA.....	4
1.5 SLOVENSKI ZAVAROVALNI TRG	5
2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE.....	8
2.1 OPREDELITEV ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA	8
2.2 POMEN IN NAMEN ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA	11
2.3 OBDAVČITEV ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ.....	12
3. OBLIKE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	13
3.1 ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE ZA VSE ŽIVLJENJE	13
3.2 MEŠANO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	13
3.3 TERMINSKO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	14
3.4 ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE S KRITJEM KRITIČNIH BOLEZNI	15
3.5 RENTNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE.....	15
3.6 POSEBNE OBLIKE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	16
3.7 NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	18
3.8 DODATNO NEZGODNO ZAVAROVANJE	20
4. ANALIZA PONUDBE ŽIVLJENJSKIH ZAVROVANJ	20
4.1 KRATKA PREDSTAVITEV ZAVAROVALNICE ADRIATIC SLOVENICA	20
4.2 ORIS ZAVAROVALNIH VRST	21
4.3 PREDSTAVITEV PONUDBE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	22
4.3.1 Mešano življenjsko zavarovanje (VitaFin AS)	22
4.3.2 Mešano življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni (Vita AS Plus)	24
4.3.3 Življenjsko zavarovanje za vse življenje (VitaFin AS za vse življenje).....	25
4.3.4 Življenjsko zavarovanje za rizik smrti za dogovorjeno obdobje (VitaFin AS za določen čas)	26
4.3.5 VitaFin AS s padajočo zavarovalno vsoto (v povezavi s kreditno pogodbo)	27
4.3.6 Rentno zavarovanje za določen čas	28
4.3.7 Pokojninska renta	29
4.3.8 VitaFond naložbeni paketi	31
4.4 PRIMERJAVA ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ ZAVAROVALNICE ADRIATIC SLOVENICA	33
5. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA IN KLASIČNEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA	34
5.1 PREDNOSTI IN SLABOSTI KLASIČNIH IN NALOŽBENIH ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ.....	36
SKLEP.....	37
LITERATURA IN VIRI	39

KAZALO TABEL

Tabela 1: Tržni delež zavarovalnic z življenjskim zavarovanjem 2008	7
Tabela 2: Zavarovalna dejavnost v Sloveniji leta 2008 in v izbranih državah leta 2007	7
Tabela 3: Primerjava premije življenjskega zavarovanja na prebivalca in deleža	9
Tabela 4: Razmerje med zavarovanci in upokojenci (povprečno število v letu za	12
Tabela 5: Primerjava prednosti in slabosti mešanega in naložbenega življenjskega	18
Tabela 6: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki	23
Tabela 7: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki	25
Tabela 8: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 53-letnega moškega,	26
Tabela 9: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki	27
Tabela 10: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki	27
Tabela 11: Informativni izračun mesečne garantirane rente, ki jo bo zavarovanec prejemal 15 let po 20-letnem vplačevanju mesečne premije 100 evrov	28
Tabela 12: Informativni izračun pokojninske rente z 0, 5, 7,5 in 10 odstotki donosa, za 25-letnega moškega, ki bo 30 let vplačeval mesečno premijo 100 evrov.	30
Tabela 13: Pokojninska renta s predvidenim 0-odstotnim donosom	30
Tabela 14: Pokojninska renta s predvidenim 5-odstotnim donosom	30
Tabela 15: Pokojninska renta s predvidenim 7,5-odstotnim donosom	30
Tabela 16: Pokojninska renta s predvidenim 10-odstotnim donosom	30
Tabela 17: Sestava dinamičnega naložbenega paketa od 1. 12. 2008 dalje	31
Tabela 18: Sestava uravnoteženega naložbenega paketa od 1. 12. 2008 dalje	32
Tabela 19: Sestava konzervativnega naložbenega paketa od 1. 12. 2008 dalje	32
Tabela 20: Primerjava življenjskih zavarovanj	34
Tabela 21: Primerjava klasičnega in naložbenega življenjskega zavarovanja	36

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež življenjskih in neživljenjskih zavarovanj 2008	6
Slika 2: Struktura premije po zavarovalnih področjih	21
Slika 3: Struktura premije na področju življenjskih zavarovanj	21

UVOD

Med nami ni človeka, ki se kdaj ne bi vprašal, kaj bo z njegovo družino, če umre. Kako bodo živeli? Kako se bodo otroci šolali? Kdo bo plačeval kredite za stanovanje? Odgovor na ta vprašanja se skriva v besedni zvezi »življenjsko zavarovanje«. Življenjsko zavarovanje da osebam, ki so od nas odvisne, varnost in zaščito v primeru nepričakovanega tragičnega dogodka. Življenjsko zavarovanje se ne sklepa samo za primer smrti, ampak tudi za primer doživetja.

V današnji družbi, ko se pojavljajo nenehne spremembe in je življenje večkrat negotovo, si ljudje želimo zagotovljeno varnost. Pri življenjskih zavarovanjih gre za tako imenovani tretji steber zagotavljanja materialne in socialne varnosti, kamor sodijo tudi borzne, nepremičninske in bančne možnosti. Pomembno je upoštevati varnost in tudi donosnost posameznih možnosti, pri čemer velja poudariti, da je zavarovalništvo varnejša oblika, še zlasti, če govorimo o zagotavljanju socialne varnosti.

Življenjsko zavarovanje je najbolj raznovrstno in prilagodljivo izmed vseh zavarovanj, kar se kaže v velikem številu zavarovalnih proizvodov. Ti so bili uvedeni oziroma se uvajajo, da bi kar se da ustrezali velikemu številu različnih tipov zavarovancev in njihovim potrebam.

Diplomsko delo je razdeljeno na štiri glavne dele. V prvem je predstavljena osnovna funkcija zavarovanja in slovenski zavarovalni trg. Predstavljeni so osnovni zavarovalni pojmi in osnovna delitev zavarovanja.

V drugem delu diplomske naloge je predstavljen namen, pomen in funkcija življenjskih zavarovanj, njihova obdavčitev ter delitev, v tretjem oblike življenjskih zavarovanj, v četrtem pa je predstavljena celotna ponudba življenjskih zavarovanj zavarovalnice Adriatic Slovenica. Zadnji, peti del primerja naložbeno življenjsko zavarovanje in klasično življenjsko zavarovanje.

Namen diplomskega dela je prikazati pomen in oblike življenjskih zavarovanj ter njihovo uporabo v praksi. Ugotoviti želim, kakšne so prednosti in slabosti življenjskega zavarovanja ter zakaj je dobro, da ga imamo.

1. ZAVAROVALNIŠTVO

1.1 Opredelitev in pomen zavarovanja in zavarovalništva

Človek je zaradi varovanja svojega premoženja in samega sebe skozi čas razvijal najrazličnejše oblike ukrepov, ki so ga varovali pred različnimi dogodki, ki so lahko imeli za posledico nastanek škode. Iz tega je mogoče sklepati, da je bila oblika oziroma način varovanja pred morebitno škodo odvisna od vrste nevarnosti, pred katero se je hotel zavarovati. Tako so posledično z nastankom novih oblik nevarnosti nastajale vedno nove, ustrezne oblike varovanja pred neljubimi dogodki.

Od prvotnih oblik samozaščite, ki jih je organiziral vsak posameznik za svojo družino, je skladno z razvojem postala skrb za varstvo pred različnimi nevarnostmi stvar širše skupnosti. Te zavarovalne združbe posameznikov so se razvile v obliki skupnosti za vzajemno zavarovanje.

Beseda zavarovanje etimološko pomeni varnost pred določenim dogodkom. Zavarovati določeno premoženje praktično pomeni varovati ga pred različnimi tveganji oziroma nevarnostmi. Definicij zavarovanja je veliko, vse pa so odvisne od tega, s katerega vidika preučujemo zavarovanje kot gospodarsko dejavnost. Najbolj znana definicija obravnava zavarovanje z družbenoekonomskega vidika in ga opredeli kot posebno gospodarsko dejavnost, ki se ukvarja z organiziranjem zaščite pred nastankom določenih nevarnosti, s čimer se zadovoljuje človekova ekonomska potreba po varnosti (Zavarovalništvo [spletni portal Mojdenar.com], 2009).

Glavni slovenski teoretik na področju zavarovalništva, Boncelj (1983, str. 13), zavarovanje opredeljuje kot ustvarjanje gospodarske varnosti z izravnavanjem gospodarske nevarnosti. Poudarja tudi, da je zavarovanje edina gospodarska dejavnost, katere bistvo izvira iz uveljavljanja zakona velikega števila, kar pomeni, da deluje lahko le, če je škodo mogoče predvideti, preden nastane. Večje kot je število opazovanj dogodkov, večja je verjetnost, da bo dejansko stanje enako pričakovanemu.

Pavliha pravi, da zavarovanje uspešno opravlja svoje naloge, ker je »vpeto v specifična in natančna pravila«, ki so se skozi čas izoblikovala v zavarovalno pravo (Pavliha, 2000, str. 44).

Pojem zavarovanja se v pogovornem jeziku uporablja v različnih pomenih. V vsakodnevni praksi zavarovanje pomeni konkretno obliko zavarovalne pogodbe oziroma zavarovalnega pogodbenega razmerja med zavarovalnico oziroma zavarovateljem na eni strani in skleniteljem zavarovanja na drugi. Pri tem lahko na strani sklenitelja zavarovanja nastopa tudi zavarovanec. Le-ta ima iz zavarovalnega razmerja pravice, da ob nastanku zavarovalnega primera zahteva izplačilo zavarovalnine. To pomeni, da sta pri zavarovalni pogodbi lahko sklenitelj zavarovanja in zavarovanec ista oseba. Zavarovalec (sklenitelj zavarovanja) je

namreč tisti, ki sklene zavarovalno pogodbo in je s tem zavezan plačati premijo, zavarovanec pa ima iz tega razmerja, kot že omenjeno, določene pravice.

Na splošno je definicij o zavarovanju veliko, med seboj pa se razlikujejo z vidika proučevanja gospodarske dejavnosti. Poznamo tudi podjetniško zavarovalno teorijo, teorijo rizika, teorije kompenzacije idr. (Zavarovalništvo [spletni portal Mojdenar.com], 2009).

1.2 Osnovni zavarovalni pojmi

Polica je listina, potrdilo, izkaz o sklenjeni zavarovalni pogodbi in mora vsebovati vse bistvene prvine zavarovalnega razmerja: pogodbenika, zavarovatelja in zavarovalca, zavarovanca, predmet zavarovanja, zavarovane nevarnosti, zajete v zavarovanju, trajanje zavarovanja in čas kritja, zavarovalno vsoto, premijo ali prispevek, datum izdaje police in podpis obeh pogodbenikov.

Ponudba je pisna izjava potencialnega zavarovalca (praviloma na obrazcu, ki ga pripravi zavarovalnica), da želi skleniti zavarovalno pogodbo z zavarovalnico.

Ponudnik je fizična ali pravna oseba, ki želi skleniti zavarovalno pogodbo in v ta namen zavarovatelju predloži pisno ponudbo za sklenitev zavarovanja.

Premija je znesek, ki ga je zavarovalec dolžan plačati na osnovi zavarovalne pogodbe, sklenjene z zavarovalnico.

Upravičenec je oseba, ki ob uresničitvi zavarovalnega primera pridobi pravice iz zavarovalne pogodbe oziroma ji je zavarovatelj dolžan plačati zavarovalno vsoto oziroma odškodnino. V vsaki zavarovalni pogodbi mora biti upravičenec določen ali določljiv.

Zavarovalec je fizična ali pravna oseba, ki z zavarovateljem sklene zavarovalno pogodbo in običajno plačuje premijo. V večini primerov sta zavarovanec in zavarovalec ista oseba.

Zavarovanec je oseba, katere življenje, zdravje in s tem delovna zmožnost, premoženje ali premoženjski interes je zavarovan oziroma ji pripadajo zavarovalne pravice.

Zavarovatelj je zavarovalnica kot stranka v zavarovalni pogodbi.

Zavarovalnina je dogovorjeni znesek, ki ga zavarovatelj izplača zavarovancu ob nastanku zavarovalnega primera.

Zavarovalna vsota je tista vrednost, za katero se zavarovalec zavaruje in predstavlja zgornjo mejo, do katere zavarovalnica jamči. Zavarovalna vsota je osnova za določitev zavarovalne premije.

Zavarovalna pogodba je pogodba o sklenitvi zavarovanja med zavarovalnico in zavarovalcem.

Zavarovalni pogoji vsebujejo pravice in dolžnosti pogodbenih strank in so sestavni del zavarovalne pogodbe. Poznamo splošne, posebne in dopolnilne zavarovalne pogoje.

Zavarovalni primer je dogodek, zaradi katerega zavarovalnica v skladu z zavarovalno pogodbo izplača zavarovalnino oziroma pogodbo.

1.3 Naloge zavarovanja

Naloga zavarovanja je, da številna tveganja, ki so jim zavarovanci izpostavljeni, prerazporedi na vse zavarovance in da zavarovancu oziroma oškodovancu oziroma upravičencu izplača ustrezno nadomestilo za utrpelo škodo ali ustrezno vsoto v skladu s sklenjeno zavarovalno pogodbo.

Za veliko skupino posameznikov lahko pojav določenih škodnih dogodkov predvidimo z zelo veliko verjetnostjo, medtem ko za posameznika nikoli ne moremo trditi, ali bo in kdaj bo izpostavljen uresničitvi nekega škodnega dogodka. Zavarovanec s sklenitvijo zavarovanja svoje spremenljive stroške pretvori v stalne s plačilom zavarovalne premije, gospodarske posledice nastopa določenega škodnega dogodka pa prenese na zavarovatelja (Bijelić, 1998, str. 3–4).

1.4 Osnovna delitev zavarovanja

V literaturi obstaja veliko različnih delitev zavarovanja. Ta se namreč razvrščajo na osnovi različnih meril tako zaradi predpisov kot zaradi lažjega statističnega spremljanja. Poleg tega pa sta na različne delitve zavarovanj vplivala tudi čas in razvoj.

Najpogostejše se zavarovanja delijo po načinu odločanja, po predmetu zavarovanja in po panogah (Starman, 2002, str. 5), in sicer poznamo:

- zavarovanje po načinu odločanja:
 - obvezna zavarovanja,
 - prostovoljna zavarovanja;
- zavarovanje po predmetu zavarovanja:
 - zavarovanja premoženja,
 - transportna in kreditna zavarovanja,
 - zavarovanja oseb;

- zavarovanja po panogah:
 - *panoga premoženjskih zavarovanj* (skupina zavarovanj »civil«, skupina zavarovanj živali, skupina zavarovanj prispevkov, skupina industrijskih zavarovanj),
 - *panoga zavarovanj motornih vozil* (skupina kargozavarovanj, skupina kaskozavarovanj, skupina kreditnih zavarovanj),
 - *panoga osebnih zavarovanj* (skupina nezgodnih zavarovanj, skupina življenjskih zavarovanj).

Pri zavarovanju kot zavarovalnem razmerju ločimo prvo zavarovalno razmerje in drugo zavarovalno razmerje. Prvo je sklenjeno na podlagi pogodbe med skleniteljem zavarovanja in zavarovalnico. Drugo pa je sklenjeno med dvema zavarovalnicama, s katerim se prva zavarovalnica zavaruje pri drugi. Glede na to ločimo pozavarovanje in sozavarovanje (Zavarovalništvo [spletni portal Mojdenar.com], 2009).

Pozavarovanje je zavarovanje presežkov v zavarovanje prevzetih tveganj nad lastno zmogljivostjo ene zavarovalnice pri drugi zavarovalnici, ki je registrirana za aktivno pozavarovanje. Pozavarovanje je torej zavarovanje tveganj, ki jih je prvi zavarovatelj prevzel v kritje. Gre za navpično, sekundarno porazdelitev tveganj, ki temelji na potrebi po gospodarski varnosti vsake zavarovalnice (Bijelić, 1998, str. 327).

Pri sozavarovanju gre za horizontalni model pristopa zavarovanja presežkov posamezne zavarovalnice. Zavarovalnice v skupini si razdelijo prevzeto tveganje, za vse veljajo isti zavarovalni pogoji in ista premija, ki se deli sorazmerno z njihovimi deleži (Boncelj, 1983, str. 22).

1.5 Slovenski zavarovalni trg

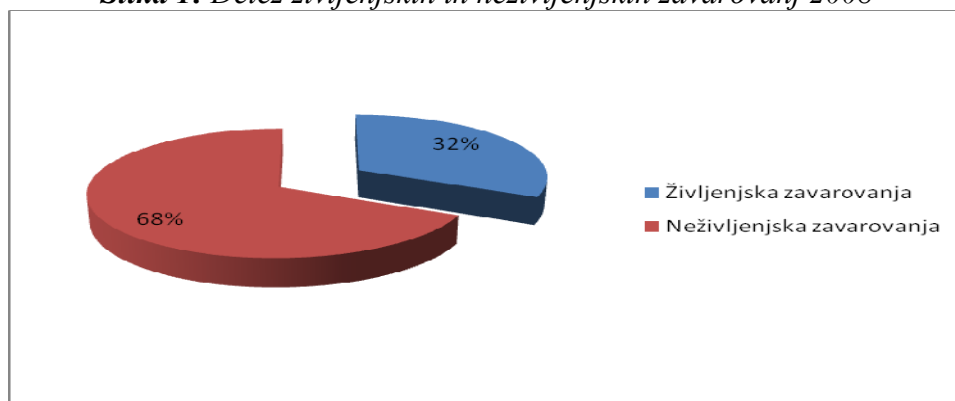
Zavarovalni trg je v neprestanem gibanju in iskanju poslovnih priložnosti. Zavarovalništvo postaja v svetu in tudi pri nas ena pomembnejših panog. Na to kaže tudi zgodovinski razvoj zavarovalništva, ki dokazuje, da je zavarovalništvo poleg prvotne varnostne vloge s svojimi naložbami eden glavnih pospeševalcev gospodarskega razvoja.

Slovenski zavarovalni trg se iz leta v leto uspešno razvija in krepi. V letu 2008 so zavarovalnice zbrale več kot 2 milijardi evrov bruto obračunanih premij, kar je za 6,6 odstotka več kot leto prej. Z življenjskimi zavarovanji so zavarovalnice v letu 2008 zbrale 643 milijonov evrov obračunanih premij, s čimer je zavarovalni trg dosegel 5,5-odstotno rast glede na leto 2007. Rast premije premoženjskih zavarovanj je bila leta 2008 za 1,6 odstotne točke večja od rasti premije življenjskega zavarovanja. To se je zgodilo prvič po nekaj letih izrazite hitrejši rasti življenjskih zavarovanj. Do spremembe je prišlo predvsem zaradi zmanjšanja povpraševanja po naložbenih življenjskih zavarovanjih v zadnjem kvartalu leta 2008. Delež življenjskih zavarovanj v celotni zbrani bruto obračunani premiji predstavlja 31,8 odstotka (v letu 2007 32,2 odstotka).

Delež bruto obračunanih zavarovalnih premij v BDP se je od leta 2007 znižal na 5,4 odstotka (v letu 2007 je znašal 6,1 odstotka), vrednost izplačanih odškodnin pa se je povečala za 18,2 odstotka, in sicer na 1,2 milijarde evrov. Prebivalec Slovenije je v letu 2008 za zavarovanje v povprečju porabil nekaj več kot 990 evrov, kar pa je še vedno dva- do trikrat manj kot v razvitih državah Evropske unije (Statistični zavarovalniški bilten, 2009, str. 77).

Svetovni gospodarski krizi se tudi zavarovalna dejavnost ni mogla povsem izogniti. To se najbolj kaže pri stopnji rasti bruto obračunane premije življenjskih zavarovanj, ki je leta 2008 zaostala za rastjo premije premoženjskih zavarovanj. Stopnja rasti življenjskih zavarovanj je bila nižja od stopnje rasti premoženjskih zavarovanj le še leta 1998. Z neživljenjskimi zavarovanji so zavarovalnice v letu 2008 zbrale 1,38 milijarde evrov, kar predstavlja 68,17 odstotka celotne obračunane bruto premije.

Slika 1: *Delež življenjskih in neživljenjskih zavarovanj 2008*



Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2009, [str. 53].

Na slovenskem zavarovalnem trgu je v letu 2008 poslovalo 18 zavarovalnic in dve pozavarovalnici. Daleč v ospredju je Zavarovalnica Triglav, d. d., s 42,7-odstotnim tržnim deležem. Sledita ji zavarovalnica Zavarovalnica Maribor, d. d., s 13,87 odstotki in KD Življenje s 14,4-odstotnim tržnim deležem. Kot lahko razberemo, tri zavarovalnice v Sloveniji obvladujejo kar 70 odstotkov tržišča življenjskih zavarovanj. Preostalih 30 odstotkov je porazdeljenih na druge zavarovalnice.

Tabela 1: Tržni delež zavarovalnic z življenjskim zavarovanjem 2008

Zavarovalnice in druge članice SZZ	Premija življenjskih zavarovanj			Tržni delež (%)
	vsa	od tega DPZ	brez DPZ	
SKUPAJ	642.652.700	163.934.766	478.717.934	100
Triglav	232.100.259	27.685.630	204.414.629	42,7
Kapitalska družba (KAD)	132.434.449	132.434.449	-	-
Maribor	65.976.980	-	65.976.980	13,78
KD Življenje	69.110.669	-	69.110.669	14,44
Merkur	37.160.637	-	37.160.637	7,76
NLB Vita	29.861.048	-	29.861.048	6,24
GRAWE	24.475.460	-	24.475.460	5,11
Adriatic Slovenica	16.293.523	1.032.820	15.260.656	3,19
Generali	19.319.400	2.781.820	16.537.580	3,45
Tilia	10.873.757	-	10.873.757	2,27
Sklad obrtnikov in podjetnikov (SOP)	4.298.761	-	4.298.761	0,9
Victoria – Volksbanken	747.757	-	747.757	0,16

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2009, [str. 23].

Gospodarski pomen zavarovalne dejavnosti je vse večji. Znesek bruto obračunane zavarovalne premije, zbrane v letu 2008, predstavlja 5,4 odstotka BDP, od tega delež življenjskih zavarovanj znaša 1,8 odstotka BDP.

Tabela 2: Zavarovalna dejavnost v Sloveniji leta 2008 in v izbranih državah leta 2007

Država	Premije			Premije na prebivalca		Delež premij v BDP (%)	Premija na	
	vsa zavarovanja (mio. €)	življenje (mio. €)	delež življenja (%)	vsa zavarovanja (€)	življenje (€)		zavarovalnico (mio. €)	zav. delavca (€)
Švica	30.437	17.517	57,6	4.054	2.333	9,8	213	640.712
Danska	20.110	13.690	68,1	3.692	2.513	8,9	100	1.406.294
Belgija	31.440	21.951	69,8	2.970	2.074	9,4	199	1.306.190
EU (27)	1.066.731	668.369	62,7	2.155	1.350	8,6	218	1.175.652
Avstrija	15.878	7.208	45,4	1.913	869	5,9	224	595.418
Italija	99.116	61.440	62,0	1.676	1.039	6,4	411	2.499.773
Portugalska	13.749	9.369	68,1	1.297	884	8,4	172	1.185.259
Slovenija	2.019	643	32,0	990	315	5,4	126	318.901
Grčija	4.686	2.501	53,4	419	224	2,1	54	520.667
Madžarska	3.701	2.023	54,7	368	201	3,7	119	124.676
Hrvaška	1.235	338	27,4	278	76	2,9	54	132.739
Turčija	6.110	744	12,2	88	11	1,3	109	419.556

Vir: Statistični zavarovalniški bilten 2009, [str. 74].

Podatki o moči slovenske zavarovalne dejavnosti uvrščajo Slovenijo na prvo mesto v regiji, v primerjavi z gospodarsko bolj razvitimi članicami EU pa naša država precprebivalca se je z 938 evrov povečala na 990 evrov. Po deležu bruto obračunanih premij v BDP se je Slovenija s 5,4 odstotka zelo približala Avstriji (5,9 odstotka).

2. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

2.1 Opredelitev življenjskega zavarovanja

Sklenitev življenjskega zavarovanja je ena od možnosti, kako poskrbeti za bližnje tudi v primeru zavarovančeve smrti. Občutek odgovornosti do najbližjih pa ni edini razlog, da se ljudje odločajo za sklenitev življenjskega zavarovanja. Pri odločitvi ima vsaj tako pomembno vlogo tudi skrb za lastno varno starost (Varna prihodnost [Spletni portal Moje delo.com], 2009). Za vzdrževanje zelenega standarda v prihodnosti morda pokojnina ne bo zadoščala, lahko pa to preprečimo tako, da se za varno starost zavarujemo s sklenitvijo pogodbe o življenjskem zavarovanju. V preteklih letih so postala življenjska zavarovanja, katerih namen je tudi varčevanje, ena najpogostejših oblik varčevanja in naložb v Sloveniji (Brošura Urada RS za varstvo potrošnikov, 2009, str. 2). Življenjsko zavarovanje predstavlja temelj celotne finančne strategije in trdne temelje celotne neodvisnosti ter finančne varnosti posameznika, hkrati pa mu omogoča, da si načrtuje prihodnost (Mori, 2005, str. 22).

Sklenitev življenjskega zavarovanja je priporočljiva v različnih življenjskih situacijah in zaradi različnih razlogov, in sicer za:

- zavarovanje življenjskega standarda po prenehanju delovne dobe,
- zavarovanje za najbližje, če zavarovanec zboli ali umre,
- naložbo denarnih sredstev,
- financiranje šolanja otrok,
- zavarovanje nakupa nepremičnine s kreditom,
- zavarovanje tveganega načina življenja,
- davčno prednost.

Življenjsko zavarovanje je oblika osebnega zavarovanja, ki zagotavlja varnost družine in najbližjih, obenem pa pomeni dolgoročno nalaganje denarja za varnejšo prihodnost. Poznamo več vrst življenjskih zavarovanj, posameznik pa si izbere tisto, ki najbolj ustreza njegovim potrebam in ciljem. Mešano življenjsko zavarovanje (za doživetje in smrt) je primerno za nekoga, ki potrebuje kritje za primer smrti in obenem želi privarčevati sredstva (na primer za dodatno pokojnino). Takšno življenjsko zavarovanje je bilo v preteklosti najbolj razširjeno in vsekakor eno izmed donosnejših, če seveda upoštevamo stopnjo varnosti teh sredstev.

Posledica spreminjanja starostne sestave prebivalstva je privedla do tega, da so sredstva za socialne namene v deležu bruto domačega proizvoda in tudi v proračunu čedalje večja. Tu gre predvsem za socialne transferje ter sredstva za zdravstvo in pokojnine. Če se v Sloveniji v prihodnjih letih glede rojstev in smrtnosti ne bo nič spremenilo, se bomo brez reform približali taki ravni pokojnin in zdravstvenega varstva, ki ne bo več zagotavljala človeku dostojnega življenja (Statistični zavarovalniški bilten 2009, str. 74).

Tabela 3: Primerjava premije življenjskega zavarovanja na prebivalca in deleža življenjskega Zavarovanja v Sloveniji in EU

	Premija življenjskega zavarovanja na prebivalca (€)	Delež življenjskega zavarovanja v BDP (%)
Slovenija	315	5,4
EU	1.350	8,6

Vir: Statistični zavarovalniški bilten, 2009, [str. 74].

Vedno več ljudi se zaveda, da bo treba za ohranitev življenjskega standarda po upokojitvi poleg obveznega pokojninskega zavarovanja še dodatno varčevati. Na to opozarjajo tudi strokovnjaki, saj medgeneracijska solidarnost v prihodnosti morda ne bo več zadoščala.

V Sloveniji lahko v zadnjih nekaj letih opazujemo rast in razvoj novih življenjskih zavarovanj kot tudi njihovih produktov, ki se na trgih pojavljajo kot posledica sodelovanja bank in zavarovalnic. Zaradi vse manjše vloge države v skrbi za socialno varnost posameznika tako v dejavni dobi kot tudi v dobi pokoja so se kot odgovor na vse bolj negotovo prihodnost posameznika po vzoru tujine pojavile različne oblike življenjskih zavarovanj, ki dokaj uspešno nadomeščajo državno skrb za socialno varnost posameznika.

Življenjska zavarovanja uvrščamo v tako imenovani tretji steber socialne varnosti, ki ponujajo socialno varnost posamezniku in tudi njegovim družinskim članom. Socialni vidik življenjskih zavarovanj se kaže v njihovem zavarovalnem delu. Glavni namen življenjskih zavarovanj je predvsem nadomestitev dohodkov oziroma njihovega dela, ki so zaradi prezgodnje smrti enega od nosilcev družinskega proračuna izpadli.

Štiri tipične vrste stroškov so:

- izgubljena vrednost posameznikovega življenja v ekonomskem pomenu, saj so prihodki preminulega izgubljeni za vedno. Vrednost posameznikovega življenja lahko določimo kot sedanjo vrednost prihodnjih prihodkov posameznika;
- dodatni stroški, ki lahko nastanejo kot posledica pogrebnih stroškov, stroškov, povezanih z zdravljenjem zadnje bolezni, in ne nazadnje stroškov, povezanih z dedovanjem in prepisom premičnin in nepremičnin;
- nižji življenjski standard, s katerim se morajo nekatere družine soočiti zaradi trajne izgube prihodkov preminulega;
- poleg čistih ekonomskih kategorij stroškov se pojavijo tudi drugi, na primer čustvena navezanost na preminulega in izguba njegove socialne vloge v družinskem življenju.

Slovenske zavarovalnice tržijo različne oblike in kombinacije življenjskih zavarovanj, pri katerih so razlike lahko zelo majhne ali pa jih skorajda ni. Agresivna politika trženja življenjskih zavarovanj in njihova struktura, ki ni enostavno razumljiva oziroma ima v svoji vsebini veliko izpeljank ali dodatnih možnosti, ki jih posameznik lahko vključi v osnovno obliko življenjskega zavarovanja določene vrste, sta še dodatna razloga, zakaj posameznik

težko najde najprimernejše zavarovanje zase. Večina ljudi se strinja, da je življenjsko zavarovanje pomembno, vendar pa se jih le malo zaveda, kako pomembno je izbrati sebi primerno življenjsko zavarovanje. Pri odločitvi, katero zavarovanje izbrati, je zato zelo priporočljivo, da poiščemo izkušenega zavarovalniškega svetovalca, ki nam bo posamezne oblike življenjskih zavarovanj podrobno razložil.

Življenjsko zavarovanje je le ena od oblik osebnega zavarovanja, ki pa je po svoji funkciji najbolj raznovrstno, heterogeno in fleksibilno. Z njim se uresničujejo različni cilji tako posameznikov kot celotne družbe, hkrati pa obojim omogoča organiziranje lastnega sistema socialne varnosti, ki je prilagojen okoliščinam, v katerih posameznik živi. Na nekatera življenjska zavarovanja lahko gledamo tudi kot na oblike dodatne varnosti, ko prehajamo iz obdobja aktivnega življenja v čas upokojitve. Torej lahko razumemo življenjsko zavarovanje kot pogodbo, ki zagotavlja varnost družine ob izpadu enega izmed dohodkov, hkrati pa kot premišljeno dolgoročno varčevanje in nalaganje denarja za udobnejšo upokojeitev. Življenjsko zavarovanje ima tudi družbeno-psihološko funkcijo, saj zmanjšuje strah pred dogodki, ki ogrožajo eksistenco posameznika, hkrati pa ta oblika gospodarske dejavnosti ni pomembna samo za posameznika, temveč za gospodarstvo in državo kot celoto. Zaradi socialne, politične in gospodarske funkcije spada med najpomembnejše zavarovalne panoge.

Ker življenjsko zavarovanje ni samo običajno zavarovanje, temveč lahko predstavlja donosno kombinacijo zavarovanja in varčevanja, se v današnjem času vedno pogostejše pojavlja kot moderna oblika varčevanja, ki zavarovancem ne glede na vplačane vloge nudi izplačilo celotne zavarovalne vsote takoj po nastopu zavarovalnega primera oziroma ob dogovorjenem roku. Pri življenjskem zavarovanju si sklenitelji zagotovijo 100-odstotne pravice in izplačilo zavarovalne vsote že s plačilom ene same premije, ki jo sami izberejo.

Življenjska zavarovanja sodijo med najhitreje razvijajoča se zavarovanja v Sloveniji. Zaradi povezanosti z varčevanjem in s tem z možnostjo upravljanja lastnih sredstev so na prvem mestu prodajnih storitev zavarovalnic.

Življenjsko zavarovanje je oblika prostovoljnih osebnih zavarovanj. Višino vplačane premije in dolžino zavarovalne dobe zavarovanci določijo sami. Zavarovalna doba predstavlja razliko med starostjo, pri kateri želimo prejeti zavarovalnino, in starostjo, pri kateri smo se vključili v življenjsko zavarovanje. Zavarovalno leto pa je obdobje od dne, zapisanega na zavarovalni polici kot začetek zavarovanja, do istega dne v naslednjem koledarskem letu. Življenjsko zavarovanje se od drugih zavarovanj, na primer premoženjskih, razlikuje po posebnih določilih, ki za druga zavarovanja ne veljajo. Pri premoženjskih in drugih zavarovanjih je predmet zavarovanja premoženjski interes, pri življenjskih zavarovanjih pa je predmet zavarovanja finančni riziko v primeru smrti osebe, ki je finančno skrbela za preživetje družine.

2.2 Pomen in namen življenjskega zavarovanja

Življenjsko zavarovanje je pomembno po vsem svetu, tako v razvitih ekonomijah kot tudi v državah v razvoju. V splošnem velja pravilo, da bolj kot je država razvita, večjo vlogo ima življenjsko zavarovanje v njeni ekonomiji. Predvsem se je pomembno zavedati večplastnosti pozitivnih učinkov življenjskih zavarovanj, saj ima vpliv tako na posameznika kot tudi na gospodarstvo kot celoto.

Učinki, zaradi katerih naj bi bilo gospodarstvo oziroma politika neke države naklonjeno k vzpodbujanju življenjskih zavarovanj (Policy Issues in Insurance 1996, str. 13), so:

- Banke lahko na osnovi življenjskih zavarovanj ponudijo boljše kreditne pogoje, pri čemer se zmanjša tveganje.
- Življenjsko zavarovanje prispeva k socialni stabilnosti, ker posamezniku omogoča minimizirati finančni stres in skrbi. V primeru nenadne smrti zavarovanca njegovim najbližjim zagotavlja ekonomsko varnost in preprečuje denarno stisko, ki bi lahko nastala zaradi izpada dohodka.
- Življenjsko zavarovanje je podpora celotnemu gospodarskemu razvoju. Z akumulacijo majhnih prispevkov od premij zavarovalnih polic zavarovalnice zberejo veliko kapitala na narodnogospodarski ravni.

Gospodarski in socialni pomen življenjskega zavarovanja izhaja iz njegovega namena: varuje posameznika in družino pred gospodarsko škodo ter izboljšuje dohodke. Preprečuje, da bi posamezniki padli na nižjo socialno stopnjo in da bi bile družine odvisne od podpore oziroma posojila ob dogodkih, ki zahtevajo večje izdatke ali povzročajo zmanjšanje dohodkov. Sočasno pa preprečuje še večje psihične strese prizadetih ljudi (Mehr, 1970, str. 1–3).

Pri življenjskih oziroma rentnih zavarovanjih gre za obliko dolgoročnega varčevanja, ki v primerjavi z bančnim varčevanjem ponuja ali zagotavlja tudi zavarovalno-socialno funkcijo. Odločitev za sklenitev življenjskega zavarovanja je upravičena predvsem, ko so posameznikovi prihodki namenjeni in življenjsko pomembni pri vzdrževanju drugih družinskih članov ali poravnavi neodplačanih dolgov. Glede na to, da lahko v takšnem primeru posameznik umre, govorimo o finančni negotovosti. Tej pa se lahko izogne z ustreznim življenjskim zavarovanjem, ki je v prvi vrsti namenjeno prav izravnavi finančnih posledic prezgodnje smrti posameznika. Pomembno je poudariti, da je polica življenjskega zavarovanja »vrednostno zavarovanje«, ki upravičencu za smrt ne izplača samo privarčevanih sredstev, temveč zavarovalno vsoto za primer smrti. To pomeni, da je v takšnih primerih izplačilo, ki ga prejmejo upravičenci, veliko večje, kot so bile vplačane premije (Bužan, 2001, str. 40–41).

Življenjsko zavarovanje zmanjša finančno breme države za vzdrževanje upokojencev in tistih, ki so finančno prizadeti zaradi smrti zakonca ali družinskega člana. Problem povečevanja pritiska na državno pokojninsko blagajno so države po svetu že rešile in že desetletja poznajo

pokojninski sistem, v katerem posamezniki z varčevanjem za starost prevzemajo del bremena nase. Pri nas takšen način varčevanja še ni razširjen. Dejstvo je, da se je število zaposlenih v primerjavi s številom upokojencev od leta 2008 razpolovilo, zadnjih nekaj let pa stagnira oziroma počasi upada.

Tabela 4: Razmerje med zavarovanci in upokojenci (povprečno število v letu za posamezna izbrana leta)

Leto	zavarovanec : upokojenec	upokojenec : zavarovanec
2008	1.000 : 610	1 : 1,64
2007	1.000 : 618	1 : 1,62
2006	1.000 : 620	1 : 1,61
2005	1.000 : 628	1 : 1,59
2004	1.000 : 626	1 : 1,60
2003	1.000 : 621	1 : 1,61
2002	1.000 : 608	1 : 1,64
2001	1.000 : 585	1 : 1,71
2000	1.000 : 575	1 : 1,74
1999	1.000 : 595	1 : 1,68
1998	1.000 : 602	1 : 1,66
1990	1.000 : 434	1 : 2,30
1984	1.000 : 331	1 : 3,02

Vir: Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje Slovenije, 2009.

V letu 1984 so bili 3 zavarovanci na enega upokojenca, v letu 2008 pa le še 1,64 zavarovanca na enega upokojenca. Če se bo število zaposlenih glede na število upokojencev še naprej zniževalo, bo število zaposlenih, ki vplačujejo v ZPIZ do leta 2022 enako številu oseb, ki bo iz njega črpalo.

2.3 Obdavčitev življenjskih zavarovanj

Kot posledica zamenjave dotedanjega prometnega davka in uvedbe davka na dodano vrednost je bil v juliju 1999 sprejet Zakon o davku od prometa zavarovanih poslov. Po tem zakonu je treba davek od prometa zavarovalnih poslov, ki znaša 6,5 odstotka, obračunati le za zavarovanja, ki imajo zavarovalno dobo krajšo od 10 let. Življenjska zavarovanja, ki imajo zavarovalno dobo 10 ali več let, so tega davka oproščena. Vendar pa se pri prekinitvi življenjskega zavarovanja pred pretekom prvih 10 let, davek od prometa zavarovalnih poslov poravna za nazaj (plačilo davka ob izplačilu odkupne vrednosti), hkrati pa zavarovalnica ob izplačilu odkupne vrednosti odvede 25 odstotkov akontacije dohodnine od morebitne razlike med izplačanimi in vplačanimi sredstvi zavarovanca (Vončina, 2004, UZS-3, 1–59).

Zakon o dohodnini določa, da se dohodek iz življenjskega zavarovanja prišteva med obresti oziroma dohodke iz kapitala, kar pomeni, da so dohodki iz življenjskega zavarovanja načeloma obdavčeni z dohodnino. Davčna osnova za odmero dohodnine je razlika med prejetim izplačilom zavarovalne vsote in vplačanimi zavarovalnimi premijami.

V skladu z 82. členom Zdoh-2 se dohodnina ne plačuje od:

- dohodka iz življenjskega zavarovanja, ki je sklenjeno za primer smrti in pri katerem se dohodek izplača zaradi smrti osebe;
- dohodka iz življenjskih zavarovanj, pri katerem:
 - nastane pravica zahtevati izplačilo zavarovalne vsote po preteku 10 let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
 - sta sklenitelj zavarovanja in upravičenec do zavarovalne vsote ena in ista oseba,
 - ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred pretekom 10 let od sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju.

Davčne olajšave na dolgoročna osebna zavarovanja s hranilno vlogo so smiselna poteza in so s tega vidika hkrati tudi pridobitev na zavarovalnem trgu za zavarovance in zavarovalnice. Gre za spodbudo dolgoročnega varčevanja in za zagotavljanje socialnega varstva družine zavarovanca. Prav zaradi tega imajo davčne olajšave življenjskih zavarovanj drugačen vpliv kot davčne olajšave drugih storitev, saj življenjski produkti kombinirajo zavarovanje socialne varnosti z varčevanjem (Bužan, 2001, str. 36).

3. OBLIKE ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ

3.1 Življenjsko zavarovanje za vse življenje

Življenjsko zavarovanje za vse življenje zagotavlja izplačilo zavarovalne vsote ob smrti zavarovanca ne glede na to, kdaj ta nastopi. S pogodbo življenjskega zavarovanja je lahko zavarovana le ena oseba. Po načinu plačevanja premij ločimo dve obliki pogodb. Prva je navadno življenjsko zavarovanje za vse življenje, pri katerem se premije računajo na vse življenje. Druga pa je življenjsko zavarovanje za vse življenje z omejenimi plačili premij, ki se računajo le na določeno število let.

Police vseživljenjskega zavarovanja ni mogoče prodati v prvih nekaj letih, in sicer zaradi višine administrativnih stroškov v začetnem hranilnem obdobju. Kasneje, ko so premije nižje od zavarovane vsote, pa se polica lahko tudi proda. To zavarovanje lahko zaradi funkcije varčevanja uvrščamo med prostovoljna pokojninska zavarovanja (če zavarovanec proda polico ob upokojitvi).

Vseživljenjsko zavarovanje je namenjeno predvsem zaščiti družinskih članov ali drugih upravičencev, ki po smrti zavarovane osebe od zavarovalnice prejmejo dogovorjeno zavarovalno vsoto.

3.2 Mešano življenjsko zavarovanje

Mešano življenjsko zavarovanje je zavarovanje in hkrati varčevanje. Višino zavarovalne vsote in premije izbere zavarovalec. Vložena sredstva se obrestujejo po vnaprej določeni obrestni meri, poleg tega pa so življenjska zavarovanja udeležena tudi pri vsakoletnem dobičku,

ustvarjenem z upravljanjem portfelja tovrstnih zavarovanj. Ko zavarovana oseba doživi zavarovalno dobo, zavarovalnica upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto skupaj s pripisanimi dobički. Omenjeno življenjsko zavarovanje je zelo varno, saj zagotavlja izplačilo dogovorjene zavarovalne vsote ob doživetju, hkrati pa tudi zavarovanje za primer smrti, vendar pa po drugi strani ne omogoča visoke donosnosti (Todić, 2007, str. 9).

Mešano življenjsko zavarovanje je najbolj razširjena oblika med vsemi življenjskimi zavarovanji, saj združuje zavarovanje za primer smrti in za primer doživetja. Značilnost tega zavarovanja je takojšnje izplačilo zavarovalne vsote ob nastopu zavarovalnega dogodka, torej v primeru doživetja zavarovanca in tudi ob njegovi smrti. Vprašanje je le, kaj nastopi prej.

Najbolj razširjeno mešano zavarovanje je tisto, pri katerem sta zavarovalni vsoti za primer doživetja in za primer smrti enaki. Seveda pa so mogoče tudi druge oblike teh zavarovanj, pri katerih je na primer višja ena od obeh zavarovalnih vsot, za smrt ali za doživetje.

Ena od pglavitnih prednosti mešanega življenjskega zavarovanja je v združevanju funkcije zavarovanja s funkcijo varčevanja. Praviloma se večji del premije, ki jo zavarovanec plačuje, usmerja v razne oblike varčevanja in tako se v zavarovalnem obdobju zbira kapital, ki ob koncu zavarovanja oziroma doživetju pripada zavarovancu. Preostali del premije pa zavarovancu nudi zavarovanje za primer naravne ali nezgodne smrti. Od tega, kam in kako se nalaga varčevalni del premije, je odvisna višina kapitala, ki se zbere do konca zavarovalne dobe. Pri mešanih življenjskih zavarovanjih je varčevalni del naložen v tako imenovani kritni sklad. Ta sklad predstavlja izjemno konzervativne naložbe, ki so usmerjene predvsem v obveznice Republike Slovenije in drugih predvsem ugledih in stabilnih držav (na primer članic Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj OECD). Izbor in obseg naložb je zelo strogo omejen, in sicer zato, da se čimbolj zagotovi varnost. Upoštevajoč zakonske omejitve zavarovalnica sama oblikuje lastni kritni sklad glede na odločitve, ki jih predhodno sprejmejo njeni naložbeni analitiki. Tako naložbeni kapital predvsem skuša ohranjati korak z inflacijo, saj bi le-to zahtevalo tudi bolj tvegane in donosne naložbe. Mešano življenjsko zavarovanje je torej primerno predvsem za tiste, ki so zadovoljni z manjšimi, a zagotovljenimi donosi in natančno vedo, kolikšna bo izplačana zavarovalna vsota ob izteku pogodbe.

Obstajajo tudi vzajemna mešana življenjska zavarovanja, pri katerih sta z isto zavarovalno pogodbo zavarovani dve osebi, na primer zakonca. V primeru smrti enega od zavarovancev prenehajo nadaljnje obveznosti zavarovalnice, preživeli zavarovanec pa dobi dogovorjeno zavarovalno vsoto. Prav tako se ta izplača v primeru doživetja obeh zavarovancev.

3.3 Termnsko življenjsko zavarovanje

V Sloveniji takšne oblike življenjskega zavarovanja sicer ne ponuja veliko zavarovalnic. Termnsko življenjsko zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, kjer se zavarovanec zavaruje za primer smrti za dogovorjeno dobo. Ob smrti zavarovanca pred iztekom zavarovalne dobe zavarovalnica upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto, če pa

zavarovana oseba dogovorjeno zavarovalno dobo preživi, zavarovalnica nima do nje nobenih obveznosti. Ta oblika zavarovanja ne vsebuje varčevalne komponente in se po navadi sklene za obdobje 1, 5 ali 10 let. S pogodbo terminskega življenjskega zavarovanja je zavarovana samo ena oseba.

Terminsko življenjsko zavarovanje je namenjeno zaščiti družinskih članov ali drugih bližnjih, ki bi bili ob smrti zavarovane osebe obremenjeni s pokritjem nastalih obveznosti. Primerno je predvsem za vse tiste, ki potrebujejo visoko zaščito družinskih članov. Zanj se odločajo tudi tisti, ki ne potrebujejo varčevalnega dela zavarovanja, ker poznajo boljše možnosti ter si zavarovanje in varčevanje urejajo povsem neodvisno med seboj.

3.4 Življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni

Življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni je mešano življenjsko zavarovanje, s katerim zavarujemo nevarnost svoje smrti in doživetja. Zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni vsebuje tudi kritje rizika smrti, nezgode, invalidnosti in obolezlosti za boleznimi, kot so na primer srčni infarkt, rak, možganska kap, oziroma hudimi boleznimi, ki neposredno povzročijo zavarovančevo popolno in trajno odvisnost od tuje pomoči. Če zavarovanec med trajanjem zavarovanja zboli za eno od bolezni s seznama kritičnih bolezni in se to zgodi prvič med trajanjem zavarovanja, zavarovalnica takoj izplača polovico zavarovalne vsote za doživetje, zavarovalec pa je oproščen plačila nadaljnjih premij.

Z vzajemnim življenjskim zavarovanjem s kritjem kritičnih bolezni se lahko z doplačilom zavarujeta hkrati dve osebi. V tem primeru se med trajanjem zavarovanja izplača del zavarovalne vsote za primer kritičnih bolezni največ enkrat, in sicer prvemu zavarovancu, ki zboli.

Življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni je primerno za osebe, ki so v svojem življenju zaradi določene poklicne dejavnosti, načina življenja ali osebnosti nagnjene k stresu in posledično k boleznim. Zavarovanje je še posebej primerno za osebe na vodilnih položajih, odvetnike, zdravnike, podjetnike in finančne strokovnjake.

3.5 Rentno življenjsko zavarovanje

Rentno se običajno zavarujejo tisti, ki so bolj zdravi in živijo dlje časa kot drugi zavarovanci (Rejda, 1986, str. 349).

Rentna zavarovanja so ena izmed oblik prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, s katerimi zavarovanci varčujejo za starost. V obdobju vplačevanja premij je zavarovanec lahko zavarovan za primer smrti z dogovorjeno višino zavarovalne vsote in hkrati varčuje, tako da ob izteku zavarovalnega obdobja lahko prične prejemati mesečne rente do konca življenja.

Rente v osnovi delimo na dosmrtno in časovne. Dosmrtno ločimo na rente, pri katerih se izplačila začnejo takoj, in na odložene dosmrtno rente, pri katerih je začetek izplačevanja

odložen za določen čas v prihodnost. Po navadi zavarovalec med odloženo dobo vplačuje premije, iz katerih mu bo nato zavarovalnica do smrti izplačevala mesečno rento. Seveda je to odvisno od pogodbe, ki je sklenjena med zavarovalcem in zavarovalnico. Pri tej obliki zavarovanja so mogoči tudi dodatni dogovori, kot je na primer zajemeno izplačevanje rente. To pomeni, da bo zavarovalnica izplačevala rento do smrti zavarovanca, vendar vsaj dogovorjeno zajemeno dobo, četudi bi zavarovanec prej umrl.

Druga oblika rent pa so časovno omejene rente, ki se od dosmrtnih razlikujejo predvsem po tem, da se izplačujejo le omejeno časovno obdobje. Najnižja omejitev izplačevanja rente je deset let. Če se zgodi, da zavarovanec umre v obdobju teh desetih let, se preostanek rent izplačuje njegovim dedičem. Če zavarovanec umre že pred iztekom zavarovalne dobe, pa zavarovalnica dedičem izplača sredstva, ki so bila do tega trenutka vplačana, skupaj s pripisanimi dobički.

Nemalokrat se zgodi, da se zavarovanci po izteku rentnega zavarovanja odločijo za enkratno izplačilo in ne za rento. Razlog je predvsem v tem, da je izplačana sredstva mogoče ponovno vložiti v donosnejše naložbe in si s tem zagotoviti dodatno finančno varnost za starost.

Izvajalci rentnega varčevanja so po navadi banke, izvajalci rentnega zavarovanja pa zavarovalnice, ki na podlagi predhodnih vplačil zavarovancem ob odhodu v pokoj izplačujejo rento do konca življenja. Renta na podlagi tega pridobi obliko dodatne pokojnine. S tem zavarovalnice seveda prevzamejo na svoja pleča določen riziko, saj se obvežejo, da bodo izplačevale rento do smrti, ki pa je zelo nepredvidljiv dogodek.

Pri bankah, ki so v glavnem izvajalke rentnega varčevanja, rizična komponenta ne obstaja, saj je pri rentnem varčevanju izplačevanje rente časovno določeno (Vešligaj, 2004, str. 35).

V nasprotju z življenjskim zavarovanjem, ki predstavlja zaščito pred rizikom smrti, predstavlja rentno zavarovanje zaščito pred življenjem brez sredstev. Rentno zavarovanje namreč predstavlja zaščito pred izgubo dohodka, ki je posledica potrošenih hranilnih vlog.

3.6 Posebne oblike življenjskih zavarovanj

Hipotekarno zavarovanje

Hipotekarno zavarovanje (angleško *mortgage insurance*) je drugod po Evropi že zelo pomembna oblika zavarovanja, ki pa v Sloveniji še ni povsem zaživel. Pri tem zavarovanju gre za kombinacijo mešanega življenjskega zavarovanja in hipotekarnega posojila, kjer zavarovanec plačuje obresti banki in zavarovalnici premijo za mešano življenjsko zavarovanje, pri čemer se zavarovalna vsota nameni za pokritje glavnice posojila.

Prednosti hipotekarnega zavarovanja so, da:

- s sklenitvijo hipotekarnega življenjskega zavarovanja zavarovanec poskrbi za finančno varnost svojih najbližjih, saj se v primeru smrti, kritične bolezni ali ob nastanku nezgodne invalidnosti kredit poplača iz sklenjenega zavarovanja;
- se zavarovalna premija plačuje le 4/5 zavarovalne dobe;
- je zavarovanje zaradi padajoče zavarovalne vsote cenovno zelo ugodno;
- sklenjeno hipotekarno življenjsko zavarovanje omogoča nižjo obrestno mero pri hipotekarnem kreditu.

Dotno zavarovanje

Dotno zavarovanje je oblika življenjskega zavarovanja, ki predstavlja kombinacijo zavarovanja in varčevanja. Z njim starši svojemu otroku zagotovijo doto in so hkrati tudi življenjsko zavarovani. Zavarovanje lahko sklene vsakdo ne glede na obstoj sorodstvene zveze z otrokom.

Zavarovanje je podobno štipendijskemu s to razliko, da se zavarovalnica pri dotnem zavarovanju obvezuje, da bo ob sklenitvi zakonske zveze upravičenca, vendar ne prej kot ob njegovi dopolnitvi 18. leta starosti, izplačala doto v višini zavarovalne vsote. Če upravičenec do dopolnjenega 25. leta starosti ne sklene zakonske zveze, mu zavarovalnica dogovorjeno vsoto izplača ob dopolnitvi 25. leta. Če zavarovana oseba (to so po navadi starši) med plačevanjem premije umre, obveznost plačevanja nadaljnjih premij preneha tako kot pri štipendijskem zavarovanju, upravičenec pa vseeno dobi izplačano dogovorjeno doto.

Z vzajemnim dotnim zavarovanjem se lahko hkrati zavarujeta tudi dve osebi, na primer starša, dedek in babica ... V primeru izgube življenja ene od zavarovanih oseb se plačevanje premije preneha, otrok pa je kljub temu upravičen do dote v dogovorjenem obdobju in roku.

Štipendijsko zavarovanje

Štipendijsko zavarovanje je kombinacija zavarovanja in varčevanja, katerega osnovni namen je zagotoviti otroku ustrezno štipendijo. S tem zavarovanjem starši svojemu otroku zagotovijo izplačevanje štipendije in so sami hkrati tudi življenjsko zavarovani. Štipendija bo otroku v obdobju odraščanja in osamosvajanja omogočala večjo socialno varnost ter nemoteno izobraževanje.

Pogodbo z zavarovalnico po navadi sklenejo starši, ki želijo otroku med njegovim študijem zagotoviti določeno štipendijo. Zavarovanci vplačujejo premijo in s tem ustvarjajo sredstva, iz katerih se po dogovorjenem datumu za dogovorjeno obdobje upravičencu izplačuje štipendija. Če zavarovanec med zavarovalno dobo umre, štipendijo otroku izplačuje zavarovalnica, pri čemer mu ni treba plačevati nadaljnjih premij.

Z vzajemnim štipendijskim zavarovanjem se lahko z eno polico zavarujeta tudi dve osebi. Ob smrti ene od zavarovanih oseb se plačevanje premije preneha, otrok pa je upravičen do štipendije v dogovorjenem obdobju in višini.

3.7 Naložbeno življenjsko zavarovanje

Klasična življenjska zavarovanja zaradi majhne donosnosti privarčevanih sredstev že nekaj časa niso več konkurenčna in zanimiva, saj je višina izplačila določena ob sklenitvi zavarovalne police. Zavarovanci se zato veliko raje odločajo za naložbena življenjska zavarovanja, kjer so življenjsko zavarovani za primer smrti in na drugi strani varčujejo z vlaganjem v vrednostne papirje – vzajemne sklade. V tabeli 5 je prikazana primerjava prednosti in slabosti mešanega in naložbenega življenjskega zavarovanja. Ta vrsta življenjskega zavarovanja je primerna predvsem za tiste, ki poznajo delovanje kapitalskega trga in so hkrati pripravljeni prevzeti tveganje ob nihanju vrednosti njihovega premoženja, ki je pri tem zavarovanju naložen v različne vzajemne sklade (Mori, 2005, str. 72).

Tabela 5: Primerjava prednosti in slabosti mešanega in naložbenega življenjskega zavarovanja (varčevalni del)

	Prednosti	Slabosti
Mešano življenjsko zavarovanje	- s strani zavarovalnice zajamčen minimalni kapital ob doživetju - stabilnost naložbenega dela	- samo ena, skrajno konzervativna naložbena strategija - majhna donosnost naložb - neprilagodljivost
Naložbeno življenjsko zavarovanje	- alternativne možnosti pri izbiri naložb - možnost spremembe naložbene strategije - možnost optimiranja izbire varčevalnih produktov	- možna nižja varnostna stopnja naložb - občutljivost privarčevanega kapitala za nihanja na borzi

Naložbeno življenjsko zavarovanje ima naložbeno in zavarovalno komponento. Premija je prav tako kot pri klasičnem življenjskem zavarovanju sestavljena iz zavarovalnega (rizičnega dela za primer smrti) in varčevalnega dela (naložbenega dela, s katerim zavarovanec vstopa na trg kapitala). Z zavarovalnim delom je zagotovljena socialna varnost dedičev zavarovalne police, sredstva iz naložbenega dela pa se nalagajo v izbrane investicijske sklade. Ker zavarovanec svoj naložbeni del premije plemeniti v vzajemnih skladih, mora sam prevzeti naložbeno tveganje, povezano s spremembo vrednosti točk vzajemnih skladov, ter s tem pridobi možnost doseganja višjih donosov in višjega privarčevanega zneska ob izteku zavarovalne dobe (Todić, 2007, str. 10). Posebnost zavarovanja je, da zavarovalec sam prevzema naložbeno tveganje. Pri naložbenem življenjskem zavarovanju zavarovalec sam odloča, v kateri sklad bo naložil sredstva in kako bo razdelil premijo med posamezne sklade, kar pomeni, da ob doživetju izplačila niso zagotovljena. Edino zagotovljeno izplačilo je v

primeru smrti zavarovanca v višini dogovorjene zavarovalne vsote oziroma vrednosti premoženja, če je višja od dogovorjene zavarovalne vsote za primer smrti.

Zavarovalec plačuje premijo in dokler s plačili ne doseže izbrane zavarovalne vsote, je del premije namenjen za zavarovanje, za preostali del, ki je zmanjšan za vstopne in upravljalne stroške, pa zavarovalnica kupuje točke izbranega investicijskega sklada. Velja pravilo, da je v začetku vplačevanja zavarovalni del veliko večji od naložbenega, zato gre večina začetnih sredstev v zavarovalni del, vendar se z leti to razmerje spreminja. Ko privarčevana sredstva dosežejo vrednost zavarovalne vsote, se premija v celoti nalaga le v investicijske sklade. Pri višjih donosih investicijskih skladov se bodo sredstva na investicijskem računu v višini zavarovalne vsote tako prej nabrala.

Premijo pri naložbenem življenjskem zavarovanju sporazumno določita zavarovalec in zavarovalnica glede na trajanje zavarovanja in izbrano zavarovalno vsoto za smrt.

Mogoče je letno, polletno, četrtno ali mesečno plačevanje premije, vendar vedno vnaprej za dogovorjeno obdobje. Zavarovalec mora plačati tudi vse prispevke in davke, ki so predpisani oziroma jih zakonodajalec morebiti predpiše med trajanjem zavarovalne pogodbe.

Ena pomembnih razlik med naložbenima policama zavarovalnic je ponudba skladov. Koliko jih zavarovalec lahko izbere na eni polici, je odvisno od splošnih pogojev zavarovalnic, kakor tudi, kolikšni so stroški pri zamenjavi prvotno izbranih skladov. Po navadi velja pravilo, da zavarovalec lahko opravi eno zamenjavo v koledarskem letu brez stroškov, za vsako naslednjo spremembo pa je treba plačati stroške po veljavnem ceniku zavarovalnice. Pri zamenjavi skladov ostanejo začetek in potek zavarovanja, zavarovalna vsota in premija nespremenjeni.

Zavarovalnice ponujajo različne investicijske sklade oziroma košarice skladov, ki imajo različno strukturo naložb in stopnjo tveganja. Za dolgoročno naložbeno zavarovanje je bolj smiselno izbrati primerne delniško usmerjene sklade, za kratkoročne naložbe pa konservativnejše mešane ali obvezniške sklade. Naložbena politika delniških skladov je usmerjena v vlaganje v delnice velikih podjetij in korporacij, pri katerih je v navadi, da izplačujejo relativno visoke in konstantne dividende. Občasno pa lahko najdemo določen odstotek obveznic in tudi drugih naložb. Za obvezniške vzajemne sklade je značilno, da prinašajo dokaj majhno donosnost ob praviloma majhnem tveganju. So predvsem alternativa dolgoročnemu varčevanju v banki. Sklad skladov je lahko investicijski ali vzajemni sklad, ki vlaga sredstva predvsem v enote premoženja oziroma delnice drugih investicijskih skladov. Njegova prednost je v še večji razpršenosti naložb in zmanjšanem tveganju. Skladi za zavarovanje vlaganj v tvegane naložbe (skladi *hedge*) vlagajo predvsem v izvedene finančne instrumente, vlagatelji pa so izpostavljeni visokemu tveganju. Namenjeni so predvsem premožnejšim in izkušenim.

3.8 Dodatno nezgodno zavarovanje

K osnovnemu življenjskemu zavarovanju je mogoče skleniti tudi dodatno nezgodno zavarovanje. Dodatna nezgodna zavarovanja se največkrat sklepajo za primer nezgodne smrti, trajne invalidnosti, za prehodno nesposobnost za delo (dnevno nadomestilo), za dneve zaradi nezgode preživete v bolnici (bolniško nadomestilo) (Gjerkeš, 1997, str. 20).

Bistvena prednost dodatnega nezgodnega zavarovanja je v nižjih premijah in višjih zavarovalnih vsotah, saj zavarovalnice pogosto ponujajo različne popuste, ko se zavarovalec odloči za kombinirano zavarovanje. V tem primeru je zavarovalna premija sestavljena iz življenjske premije, ki je namenjena oblikovanju sredstev, ki jih bo zavarovalnica dolžna izplačati zavarovancu v primeru smrti ali doživetja, in nezgodne premije. Nezgodna premija ne vsebuje naložbenega dela, saj zavarovalnica izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto samo pri nastanku škodnega primera. Dodatno nezgodno zavarovanje je namenjeno predvsem ljudem, ki so še posebej izpostavljeni večjim nevarnostim nezgodne smrti oziroma invalidnosti.

4. ANALIZA PONUDBE ŽIVLJENJSKIH ZAVROVANJ

4.1 Kratka predstavitev Zavarovalnice Adriatic Slovenica

Adriatic Slovenica je druga največja zavarovalna združba, ki je nastala konec leta 2005 z združitvijo dveh uglednih slovenskih zavarovalnic, Slovenica zavarovalniške hiše, d. d., in Adriatic Zavarovalne družbe, d. d. Z združitvijo sta zavarovalnici združili tržni mreži, vse zaposlene, premoženje, svoje vire in znanje. S tem se je povečala kapitalaska moč in trdnost zavarovalnice ter dostop do kakovostnih zavarovalnih storitev po vsej Sloveniji.

Adriatic Zavarovalna družba, d. d., je prva slovenska delniška družba, ki se je preoblikovala iz monopolnega zavarovalnega sistema ter leta 1991 vnesla na slovenski zavarovalni trg mnogovrstnost in konkurenco. V nekaj letih se je iz regijske razvila v vseslovensko zavarovalnico z 10-odstotnim tržnim deležem. Adriatic je pričel poslovati s pestro ponudbo zavarovalniških produktov in je razvoj novih zavarovanj vedno postavljaj za enega izmed osrednjih strateških ciljev. Ključnega pomena je bil razvoj in uvedba prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj, saj je bil Adriatic leta 1993 edina zavarovalnica, ki je poleg Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije trgu uspela ponuditi prostovoljna zdravstvena zavarovanja.

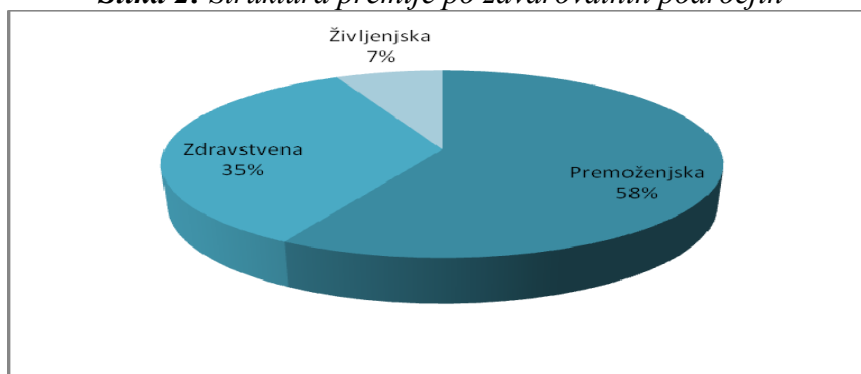
Zavarovalniška hiša Slovenica, d. d., Ljubljana je bila ustanovljena konec leta 1992. Leta 1999 je pridobila večinski delež v Adriaticu, d. d., njen večinski lastnik pa je bil KD Holding, d. d., Ljubljana. Leta 2004 je iz svoje dejavnosti izločila življenjska zavarovanja in jih prenesla v novo družbo Slovenica Življenje, d. d., ki je pričela poslovati 3. 1. 2005. Imela je dovoljenje za opravljanje vseh zavarovanj razen življenjskih. Tržni delež glede na bruto obračunano premijo Zavarovalne hiše Slovenica, d. d., Ljubljana brez upoštevanja zavarovanj

prenesenih na družbo Slovenica Življenje je leta 2004 znašal 4 odstotke, kar jo je uvrščalo na peto mesto med vsemi zavarovalnicami v Sloveniji.

4.2 Oris zavarovalnih vrst

Zavarovalnica nudi celovito paleto kakovostnih zavarovanj in sodobnih asistenčnih storitev v Sloveniji. V zavarovalnici je glede na zbrano premijo v letu 2006 najboljše področje premoženjskih zavarovanj, sledi področje zdravstvenih zavarovanj in nato področje življenjskih zavarovanj.

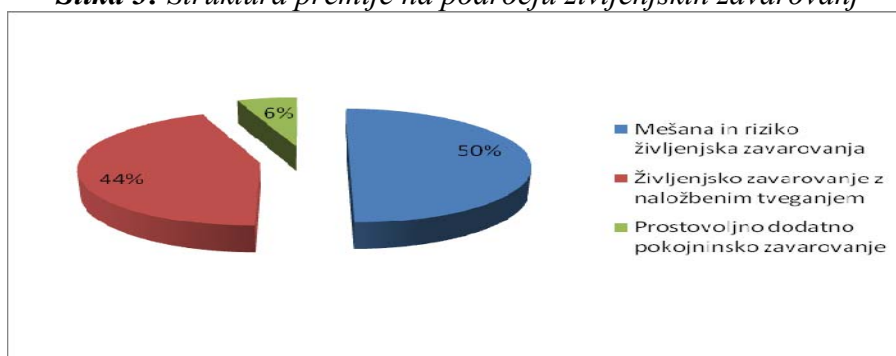
Slika 2: *Struktura premije po zavarovalnih področjih*



Vir: Letno poročilo Adriatic Slovenica, d. d., 2008.

Zavarovalnica zavarovancem ponuja bogato ponudbo življenjskih zavarovanj. Ponudba zavarovanj omogoča številne možnosti, prilagojene različnim potrebam vsakega posameznika. Zavarovanci svoje zavarovanje prilagodijo svojemu življenjskemu slogu, vsem ključnim življenjskim situacijam, finančnim možnostim in ciljem, ki jih želijo uresničiti. Strankam ob sklepanju življenjskih zavarovanj nudijo individualno obravnavo in pomoč pri izbiri njihovega zavarovanja »po meri« ter vselej, ko potrebujejo strokovno svetovanje.

Slika 3: *Struktura premije na področju življenjskih zavarovanj*



Vir: Letno poročilo Adriatic Slovenica, d. d., 2008.

4.3 Predstavitev ponudbe življenjskih zavarovanj

4.3.1 Mešano življenjsko zavarovanje (VitaFin AS)

VitaFin AS je klasično mešano življenjsko zavarovanje, ki združuje varčevalno in zavarovalno funkcijo. Zavarovanje nudi kritje za primer doživetja in za primer smrti v času trajanja zavarovanja. Ob doživetju, torej ob koncu zavarovalne dobe, zavarovanec prejme dogovorjeno zavarovalno vsoto in pripisan presežek iz donosnosti sredstev. V primeru smrti zavarovane osebe pred iztekom zavarovane dobe zavarovalnica izplača upravičencu dogovorjeno zavarovalno vsoto za primer smrti in pripisan presežek iz donosnosti.

Zavarovanec lahko izbira med zavarovanji, ki imajo zavarovalno vsoto za doživetje in smrt v enaki višini ali zavarovanje, kjer je zavarovalna vsota za smrt podvojena. Ob izplačilu zavarovalne vsote se upravičencu izplača tudi do tedaj ustvarjen donos.

Zavaruje se lahko zdrava oseba od dopolnjenega 14. do dopolnjenega 65. leta starosti. Zavarovanje se lahko sklene za eno ali za dve osebi (z eno polico vzajemnega mešanega zavarovanja sta zavarovana na primer zakonca). Zavarovalec lahko zavarovanje sklene za poljubno obdobje, ki si ga izbere v intervalu od 5 do 30 let.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na svoje potrebe in možnosti. Na višino premije vpliva vrsta izbranega mešanega življenjskega zavarovanja, spol zavarovanca, višina zavarovalne vsote, doba trajanja zavarovanja. Minimalna premija je 17,50 evrov.

Zavarovalnica izplača upravičencu dogovorjeno zavarovalno vsoto za doživetje po poteku zavarovalne dobe. V primeru smrti zavarovane osebe pa je višina izplačila odvisna od tega, ali je zavarovanje sklenjeno z zdravniškim pregledom ali brez njega. Če je zavarovanje sklenjeno brez zdravniškega pregleda, se v primeru smrti zavarovane osebe v prvih 6. mesecih trajanja zavarovanja, izplača upravičencu 50 odstotkov dogovorjene zavarovalne vsote. V primeru smrti zavarovane osebe po 6. mesecih trajanja zavarovanja pa zavarovalnica izplača zavarovalno vsoto v celoti. Zavarovalnica izplača zavarovalno vsoto v celoti v primeru smrti zavarovane osebe zaradi nezgode, v nosečnosti ali pri porodu ne glede na to, kdaj je oseba umrla v času trajanja zavarovanja. Če je zavarovanje sklenjeno z zdravniškim pregledom, zavarovalnica izplača zavarovalno vsoto v celoti od prvega dne trajanja zavarovanja dalje, če v obdobju trajanja zavarovanja zavarovanec umre.

Zavarovalec ima ob sklenitvi zavarovanja preko interneta pravico v roku 15 dni od dneva sklenitve zavarovanja odstopiti od zavarovalne pogodbe, če še ni nastal zavarovalni primer. Odstop mora biti pisen in vložen na zavarovalnico do izteka roka, pri čemer se šteje, da je vložen v roku, če je do izteka roka priporočeno oddan na pošti. Zavarovalnica je v tem primeru upravičena obdržati zavarovalno premijo (stroške) za vsak dan zavarovalnega kritja. Zavarovalec nima pravice do odstopa od pogodbe pri zavarovalnih pogodbah z veljavnostjo, krajšo od enega meseca.

Starša, ki imata vsak svojo polico ali sta zavarovana z vzajemnim življenjskim zavarovanjem, sta upravičena do nagrade ob rojstvu otroka. Nagrada v višini 10 odstotkov zavarovalne vsote za doživetje oziroma največ 500 evrov se izplača materi po njeni polici, če se otrok rodi po prvem letu trajanja zavarovanja.

Zavarovalec si lahko v času trajanja zavarovanja prilagaja zavarovanje glede na svoje potrebe in želje, in sicer z:

- dodatnimi enkratnimi vplačili premije,
- povišanjem ali znižanjem dogovorjene premije,
- indeksacijo,
- mirovanjem plačila premije,
- predujmom,
- spremembo mešanega življenjskega zavarovanja v naložbeno življenjsko zavarovanje in
- izplačilom zavarovalne vsote v obliki rente.

Primer izračuna

Tabela 6: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki sklene mešano življenjsko zavarovanje za 30 let in plačuje mesečno premijo 100 evrov

	Enojna zavarovalna vsota	Dvojna zavarovalna vsota
Spol	moški	moški
Pristopna starost	25 let	25 let
Dinamika plačevanja	mesečno	mesečno
Mesečna premija	100 EUR	100 EUR
Trajanje zavarovanja	30 let	30 let
Zavarovalna vsota za primer smrti	41.982 EUR	72.939 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje	41.982 EUR	36.470 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 5 %	67.066 EUR	57.868 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 7,5 %	105.530 EUR	90.643 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 10 %	169.452 EUR	145.092 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

V primeru enojne zavarovalne vsote je zajamčena zavarovalna vsota za primer smrti in doživetja enaka in znaša 41.982 evrov. Če pa se zavarovalec odloči za dvojno zavarovalno vsoto za primer smrti, le-ta znaša 72. 939 evrov, vendar pa je v tem primeru zavarovalna vsota za primer doživetja nekoliko nižja in znaša 36.470 evrov.

4.3.2 Mešano življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni (Vita AS Plus)

Vita AS Plus je mešano življenjsko zavarovanje, s katerim je oseba zavarovana za primer doživetja in za primer smrti (zaradi bolezni in nezgode) v času trajanja zavarovanja. Poleg tega nudi zavarovani osebi takojšnje izplačilo 50 odstotkov dogovorjene zavarovalne vsote, če med trajanjem zavarovanja zbolijo za eno od kritičnih bolezni (možganska kap, infarkt, rak, odvisnost od tuje pomoči in bolezni srca, pri katerih je potreben kirurški poseg). Ob nastanku kritične bolezni preneha obveznost plačila premije, preostanek zavarovalne vsote pa se izplača v primeru smrti ali doživetja zavarovane osebe.

Zavaruje se lahko zdrava oseba od dopolnjenega 18. do dopolnjenega 65. leta starosti na tako zavarovalno dobo, da ob izteku zavarovanja ni starejša od 70 let. Zavarovanje se lahko sklene za poljubno obdobje v intervalu od 5 do 30 let.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na potrebe in možnosti. Na višino premije vpliva vrsta izbranega mešanega življenjskega zavarovanja, spol zavarovanca, višina zavarovalne vsote, doba trajanja zavarovanja. Minimalna premija je 17,50 evrov.

Zavarovalnica v času trajanja zavarovanja v primeru smrti zavarovane osebe ali ob doživetju upravičencu izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto ali njen del za doživetje v primeru obolenja za kritično boleznijo oziroma smrt zavarovane osebe po poteku zavarovalne dobe. V primeru smrti zavarovane osebe pa je višina izplačila odvisna od tega, ali je zavarovanje sklenjeno z zdravniškim pregledom ali brez njega.

Če je zavarovanje sklenjeno brez zdravniškega potrdila, izplača:

- 50 odstotkov zavarovalne vsote za smrt, če zavarovanec umre v prvih šestih mesecih trajanja zavarovanja,
- zavarovani osebi 50 odstotkov zavarovalne vsote za smrt po prvi ugotovitvi obolelosti za eno od navedenih kritičnih bolezni, ki je nastopila po poteku 6 mesecev trajanja zavarovanja,
- upravičencu za smrt še 50 odstotkov dogovorjene zavarovalne vsote, če zavarovana oseba v času trajanja zavarovalne pogodbe umre,
- upravičencu za doživetje razliko med zavarovalno vsoto za doživetje in zavarovalnino, če je bila izplačana zaradi nastopa kritične bolezni, če zavarovana oseba doživi dogovorjeno zavarovalno dobo.

Primer izračuna

Tabela 7: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki sklene mešano življenjsko zavarovanje s kritjem kritičnih bolezni za 30 let in plačuje mesečno premijo 100 evrov

Spol	moški
Pristopna starost	25 let
Dinamika plačevanja	mesečno
Mesečna premija	100 EUR
Trajanje zavarovanja	30 let
Zavarovalna vsota za primer smrti	34.990 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje	34.990 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 5 %	55.896 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 7,5 %	87.954 EUR
Zavarovalna vsota za doživetje z donosom 10 %	141.230 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.3 Življenjsko zavarovanje za vse življenje (VitaFin AS za vse življenje)

VitaFin AS za vse življenje je zavarovanje, pri katerem je oseba zavarovana za primer smrti in je namenjeno predvsem kritju stroškov, ki ob smrti zavarovane osebe doletijo njegovo družino. Upravičencu, ki ga zavarovana oseba določi sama ob sklenitvi zavarovanja, se v primeru smrti zavarovanca izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto ne glede na to, kdaj zavarovana oseba umre, tudi če je že potekla doba vplačevanja premije.

Zavarujejo se lahko zdrave osebe od dopolnjenega 50. do dopolnjenega 70. leta starosti. Zavarovanje traja vse življenje. Zavarovalec lahko premijo zavarovanja vplačuje vse življenje ali pa se odloči za omejeno dobo vplačevanja premije v intervalu od 5 do 25 let.

Zavarovalec lahko premijo poljubno izbere glede na svoje potrebe in možnosti. Na višino premije vplivajo spol in starost zavarovane osebe, višina zavarovalne vsote in doba vplačevanja premije. Minimalna mesečna premija je 5 evrov. V primeru smrti zavarovane osebe zavarovalnica izplača upravičencu dogovorjeno zavarovalno vsoto. Zavarovanje se lahko sklene z zdravniškim pregledom ali brez njega.

Zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja spreminja zavarovalno vsoto za smrt. Zavarovalec lahko izbira med dosmrtnim plačevanjem premije ali plačevanjem premije za določeno obdobje. Zavarovanje je mogoče skleniti tudi brez vprašalnika o zdravstvenem stanju, največ do zavarovalne vsote 2000 evrov.

Zavarovanje si lahko v času trajanja prilagajamo, glede na svoje potrebe in želje, in sicer z:

- dodatnimi enkratnimi vplačili premije,
- povišanjem ali znižanjem dogovorjene premije,
- indeksacijo,
- mirovanjem zavarovanja,
- predujmom in
- odkupom.

Primer izračuna

Tabela 8: Informativni izračun zajamčene zavarovalne vsote za 53-letnega moškega, ki sklene življenjsko zavarovanje za vse življenje in plačuje mesečno premijo 100 evrov

Spol	moški
Pristopna starost	53 let
Dinamika plačevanja	mesečno
Mesečna premija	100 EUR
Trajanje zavarovanja	vse življenje
Zavarovalna vsota za primer smrti	24.402 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.4 Življenjsko zavarovanje za rizik smrti za dogovorjeno obdobje (VitaFin AS za določen čas)

Življenjsko zavarovanje za rizik smrti je zavarovanje za primer smrti za dogovorjeno obdobje. Zavarovanje je namenjeno predvsem družinam z nižjimi dohodki in nepreskrbljenimi otroki. Upravičencu se izplača zavarovalna vsota za primer smrti, če zavarovana oseba umre med trajanjem zavarovanja. Zavarovanje je mogoče tudi v povezavi s krediti.

Zavarujejo se lahko vse zdrave osebe od dopolnjenega 14. do dopolnjenega 70. leta starosti. Zavarovanje se lahko sklene za poljubno obdobje, ki ga zavarovalec izbere v intervalu od 5 do 30 let, izjemoma tudi za obdobje od 1 do 4 let.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na svoje potrebe in možnosti. Na višino premije vplivajo spol in starost zavarovane osebe, višina zavarovalne vsote in doba trajanja zavarovanja. Minimalna letna premija za moške je 15 evrov, za ženske pa 10 evrov. V primeru smrti zavarovane osebe zavarovalnica izplača upravičencu dogovorjeno zavarovalno vsoto. Zavarovanje se lahko sklene z zdravniškim pregledom ali brez njega. Le-to vpliva na izplačilo zavarovalnice ob uresničitvi zavarovalnega primera.

Primer izračuna

Tabela 9: Informativni izračun zjamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki sklene življenjsko zavarovanje za rizik smrti za 30 let in plačuje letno premijo 100 evrov

Spol	moški
Pristopna starost	25
Dinamika plačevanja	letno
Letna premija	100 EUR
Trajanje zavarovanja	30 let
Zavarovalna vsota za primer smrti	15.855 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.5 VitaFin As s padajočo zavarovalno vsoto (v povezavi s kreditno pogodbo)

Življenjsko zavarovanje s padajočo zavarovalno vsoto je življenjsko zavarovanje za primer smrti, ki ga zavarovalec sklene v povezavi s kreditno pogodbo. Zavarovalna vsota za primer smrti je enaka višini kredita. Zavarovalno vsoto lahko med trajanjem zavarovanja usklajuje z višino neporavnane obveznosti iz kreditne pogodbe, kar pomeni, da zavarovalec lahko vsak leto znižuje zavarovalno vsoto na polici v skladu z višino preostalega neporavnane kredita. Če zavarovanec med trajanjem zavarovanja umre, zavarovalnica izplača dogovorjeno zavarovalno vsoto za smrt, ki je veljala v času smrti zavarovane osebe.

Zavarujejo se lahko vse zdrave osebe od dopolnjenega 14. do dopolnjenega 70. leta starosti. Zavarovanje se lahko sklene za poljubno obdobje, ki ga zavarovalec izbere v intervalu od 5 do 30 let. Ob kreditu pa tudi za obdobje od 1 do 4 let. Zavarovanje lahko sklene oseba le v povezavi s kreditno pogodbo, kjer je zavarovalna vsota za primer smrti največ v višini kredita. Zavarovana oseba zavarovalno vsoto vsako leto uskladi z višino preostalega še neodplačanega kredita.

Primer izračuna

Tabela 10: Informativni izračun zjamčene zavarovalne vsote za 25-letnega moškega, ki sklene življenjsko zavarovanje s padajočo zavarovalno vsoto za 30 let in plačuje letno premijo 100 evrov

Spol	moški
Pristopna starost	25
Dinamika plačevanja	letno
Letna premija	100 EUR
Trajanje zavarovanja	30 let
Zavarovalna vsota za primer smrti	15.855 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.6 Rentno zavarovanje za določen čas

Rentno zavarovanje za določen čas je oblika varčevanja, ki prinaša vir dohodka za določeno obdobje, zavarovalec sam določi dobo varčevanja in dobo izplačevanja rente.

Po poteku dogovorjene dobe vplačevanja premije se zavarovani osebi izplačuje renta za dogovorjeno obdobje. Renta je torej lahko dodatek k plači ali pokojnini, lahko je oblika varčevanja za uresničitev načrtov v določenem obdobju, lahko je štipendija otrok, lahko je stalen mesečni dohodek v času, ko vstopajo na samostojno življenjsko pot ...

Zavaruje se lahko vsak ne glede na starost. Doba trajanja zavarovanja se deli na:

- dobo vplačevanja premije, ki je lahko od 5 do 30 let, in
- dobo izplačevanja rente, ki je lahko od 4 do 30 let.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na svoje potrebe in možnosti. Na višino premije vpliva doba trajanja zavarovanja in doba izplačevanja rente, način plačila premije (mesečno, letno, enkratno vplačilo premije). Minimalna mesečna premija je 20 evrov, minimalno enkratno vplačilo premije pa 1.500 evrov.

Upravičenec prejema rento minimalno v znesku, ki je naveden v zavarovalni polici, lahko pa tudi višjo, saj se v dobi vplačevanja premije in izplačevanja rente pripisujejo presežki.

Sklenitev zavarovanja ni odvisna od zdravstvenega stanja zavarovanca. Zavarovalec lahko zavaruje tudi otroka od rojstva dalje. Po enkratnem vplačilu premije lahko upravičenec prične s prejemanjem rente za določen čas takoj oziroma že po enem mesecu mirovanja vloženega kapitala.

Oseba, ki že prejema rento, le-te ne upošteva v osnovo za obračun dohodnine.

Primer izračuna

Tabela 11: Informativni izračun mesečne garantirane rente, ki jo bo zavarovanec prejemal 15 let po 20-letnem vplačevanju mesečne premije 100 evrov

Dinamika plačevanja premij	mesečno
Doba vplačevanja premije	20 let
Mesečna premija	100 EUR
Doba prejetanja rente	15 let
Način izplačevanja rente	mesečno
Garantirana renta	178 EUR
Renta s predvidenim 5% donosom	277 EUR
Renta s predvidenim 7,5% donosom	524 EUR
Renta s predvidenim 10% donosom	993 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.7 Pokojninska renta

Pokojninska renta je oblika pokojninskega zavarovanja oziroma dosmrtnega rentnega zavarovanja. Zavarovani osebi zagotavlja prejemanje pokojninske rente do smrti, če pa zavarovanec med prejetjem pokojninske rente umre, zagotavlja upravičencu tudi prejemanje družinske pokojninske rente, če je zavarovanec sklenil zavarovanje z garantirano dobo izplačevanja pokojninske rente. Produkt si zavarovana oseba prilagaja med vso dobo vplačevanja premije od začetka prejemanja pokojninske rente, odloča pa se lahko med tremi oblikami izplačevanja rente.

Po poteku dogovorjene dobe vplačevanja premije se zavarovani osebi izplačuje pokojninska renta vse življenje in tako predstavlja dodatek k pokojnini. Začetek prejemanja pokojninske rente ni vezan na upokojitev ali pa določeno starost, saj čas začetka prejemanja izbere po svoji želji. Vsaka polica je udeležena v delitvi presežka iz naslova donosnosti sredstev.

Zavarujejo se lahko osebe od dopolnjenega 14. do dopolnjenega 60. leta starosti. Prostovoljno pokojninsko zavarovanje je dolgoročno zavarovanje. Trajanje zavarovanja se deli na:

- dobo vplačevanja premije, ki je lahko od 1 do 40 let, in
- dobo izplačevanja pokojninske rente, ki je dosmrtna.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na svoje potrebe in možnosti. Na višino premije vpliva spol zavarovanca, vrsta prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, doba trajanja zavarovanja, način plačila premije (mesečno, letno, enkratno vplačilo premije). Minimalna mesečna premija je 20 evrov.

Zavarovana oseba lahko izbira med tremi vrstami zavarovanja:

- **zavarovanje z družinsko pokojninsko rento** – zagotavlja zavarovani osebi prejemanje pokojninske rente do smrti, v primeru smrti v času prejemanja pokojninske rente pa zagotavlja upravičencu prejemanje družinske pokojninske rente do leta, ko bi umrla zavarovana oseba dopolnila 78 let;
- **zavarovanje z omejeno družinsko pokojninsko rento** – zagotavlja zavarovani osebi prejemanje pokojninske rente do smrti, v primeru smrti v času prejemanja pokojninske rente pa zagotavlja upravičencu prejemanje družinske pokojninske rente le, če je zavarovana oseba umrla v prvih desetih letih izplačevanja pokojninske rente;
- **zavarovanje brez družinske pokojninske rente** – zagotavlja zavarovani osebi prejemanje pokojninske rente do smrti.

Posebnosti zavarovanja so naslednje:

- zavarovalec lahko po prvem letu vplačevanja premije spremeni višino premije ali z dodatnim enkratnim vplačilom premije poviša privarčevana sredstva;
- zavarovana oseba se lahko odloči za predčasno izplačevanje pokojninske rente;
- zavarovana oseba, ki že prejema pokojninsko rento, le-te ne upošteva v osnovo za obračun dohodnine;

- po enkratnem vplačilu premije lahko zavarovana oseba prične prejemati dosmrtno pokojninsko rento že po enem letu mirovanja kapitala;
- zavarovanec je lahko tudi oseba, ki ni zavarovanec ali uživalec pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja.

Primer izračuna

Tabela 12: Informativni izračun pokojninske rente z 0, 5, 7,5 in 10 odstotki donosa, za 25-letnega moškega, ki bo 30 let vplačeval mesečno premijo 100 evrov.

Spol	moški
Pristopna starost	25
Dinamika plačevanja	mesečno
Doba vplačevanja premije	30 let
Mesečna premija	100 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Tabela 13: Pokojninska renta s predvidenim 0-odstotnim donosom

Kapitalizirana renta (privarčevani znesek)	46.869 EUR
Dosmrtna pokojninska renta	235 EUR
Omejena družinska renta	229 EUR
Družinska renta	199 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Tabela 14: Pokojninska renta s predvidenim 5-odstotnim donosom

Kapitalizirana renta (privarčevani znesek)	76.451 EUR
Dosmrtna pokojninska renta	384 EUR
Omejena družinska renta	373 EUR
Družinska renta	325 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Tabela 15: Pokojninska renta s predvidenim 7,5-odstotnim donosom

Kapitalizirana renta (privarčevani znesek)	151.890 EUR
Dosmrtna pokojninska renta	763 EUR
Omejena družinska renta	741 EUR
Družinska renta	645 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Tabela 16: Pokojninska renta s predvidenim 10-odstotnim donosom

Kapitalizirana renta (privarčevani znesek)	297.496 EUR
Dosmrtna pokojninska renta	1.494 EUR
Omejena družinska renta	1.451 EUR
Družinska renta	1.263 EUR

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

4.3.8 VitaFond naložbeni paketi

VitaFond je življenjsko zavarovanje z naložbami v vzajemne sklade, ki zavarovancu zagotavlja manjšo varnost, možnost višjih donosov ter izjemno prilagodljivost potrebam in zmožnostim. Z naložbami v vzajemne sklade omogoča vstop v naloženo politiko svojega premoženja.

Življenjsko zavarovanje z naložbami v vzajemne sklade združuje življenjsko zavarovanje z varčevanjem sredstev v naloženih paketih ali posameznih izbranih skladih. Zavarovancu omogoči, da aktivno vstopi v naloženo politiko svojega premoženja. Zavarovanec lahko po lastni presoji odloča, v katere sklade želi vlagati svoja sredstva.

Zavaruje se lahko zdrava oseba od dopolnjenega 14. do dopolnjenega 70. leta starosti na tako zavarovalno dobo, da ob izteku zavarovanja ni starejša od 75 let. Zavarovanje se lahko sklene za poljubno obdobje v intervalu od 5 do 30 let.

Naložbeni paket je izbor investicijskih skladov v upravljanju KD finančne družbe, d. d., v katere se nalagajo sredstva zavarovanca. Vrednost premoženja v skladih, ki sestavljajo naložbeni paket, se ohranja v odstotkih, ki jih predstavlja posamezen sklad v naložbenem paketu. Glede na svojo naložbeno usmeritev lahko pri življenjskem zavarovanju VitaFond AS naložbeni paket zavarovalec izbira med tremi naložbenimi paketi:

- dinamičnim,
- uravnoteženim in
- konzervativnim.

Z dinamičnim naložbenim paketom se sredstva nalagajo v delniške sklade, hkrati pa se doseže globalno geografsko razpršenost s poudarkom na razvijajočih se trgih. Zavarovalnica zavarovancem obljublja ciljno letno donosnost med 11 in 12 odstotki, vendar pa je dejanska donosnost nekoliko nižja.

Tabela 17: Sestava dinamičnega naloženega paketa od 1. 12. 2008 dalje

ime sklada	struktura naložbe	Delež
KD Indija – Kitajska	delniški vzajemni sklad	30 %
KD Latinska Amerika	delniški vzajemni sklad	20 %
KD Balkan	delniški vzajemni sklad	15 %
KD Nova energija	delniški vzajemni sklad	15 %
KD Prosperita	delniško-obvezniški vzajemni sklad	10 %
KD Russia	delniški odprti vzajemni sklad	10 %

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Z uravnoteženim naložbenim paketom se sredstva usmerjajo tako v delniške sklade kot tudi v obvezniške investicijske sklade. Ciljna povprečna letna donosnost je od 8 do 9 odstotkov.

Tabela 18: Sestava uravnoteženega naložbenega paketa od 1. 12. 2008 dalje

ime sklada	struktura naložbe	Delež
KD MM	vzajemni sklad denarnega trga	20 %
KD Galileo	vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25 %
KD Prosperita	delniško-obvezniški vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25 %
KD Prvi izbor	vzajemni sklad delniških skladov	15 %
KD Novi trgi	vzajemni sklad delniških skladov	15 %

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

S konzervativnim naložbenim paketom zavarovanec doseže večjo izpostavljenost obvezniškemu skladu, kar daje dodatno varnost in stabilnost vloženih sredstev. Ciljna letna donosnost je od 6 do 7 odstotkov.

Tabela 19: Sestava konzervativnega naložbenega paketa od 1. 12. 2008 dalje

ime sklada	struktura naložbe	delež
KD MM	vzajemni sklad denarnega trga	25 %
KD Bond	obvezniški vzajemni sklad	15 %
KD Galileo	vzajemni sklad fleksibilne strukture naložb	25 %
KD Prvi izbor	vzajemni sklad delniških skladov	15 %
KD Prosperita	delniško-obvezniški vzajemni sklad	10 %
KD Vitalnost	delniški vzajemni sklad	10 %

Vir: Adriatic Slovenica, 2009.

Premijo lahko zavarovalec poljubno izbere glede na potrebe in možnosti. Na višino premije vplivajo starost in spol zavarovanca, višina izbrane zavarovalne vsote in doba trajanja zavarovanja. Minimalna mesečna premija znaša 50 evrov.

Zavarovalnica izplača zavarovancu ob doživetju vrednost premoženja v naložbenem paketu, v primeru smrti pa zavarovalno vsoto za smrt oziroma vrednost premoženja, če je ta višja od zavarovalne vsote.

V primeru, da je zavarovanje sklenjeno brez zdravniškega pregleda, zagotavlja upravičencu naslednja izplačila:

- 50 odstotkov zavarovalne vsote za smrt oziroma vrednost premoženja, če je ta višja takoj po smrti zavarovane osebe, če le-ta umre v prvih šestih mesecih od začetka zavarovanja,
- zavarovalno vsoto za smrt oziroma vrednost premoženja, če je ta višja takoj po smrti zavarovane osebe, če le-ta umre po šestih mesecih od začetka zavarovanja,
- zavarovalno vsoto za smrt oziroma vrednost premoženja, če je ta višja takoj po smrti zavarovane osebe, če le-ta umre v prvih šestih mesecih zaradi nezgode, kot je določena v »Dodatnih pogojih« za nezgodno zavarovanje k življenjskemu zavarovanju, v nosečnosti ali pri porodu,

- vrednost premoženja ob izteku zavarovalne dobe, če zavarovana oseba doživi dogovorjeno zavarovalno dobo.

Zavarovanje, sklenjeno z zdravniškim pregledom, zagotavlja upravičencu naslednji izplačili:

- zavarovalno vsoto za smrt oziroma vrednost premoženja, če je ta višja takoj po smrti zavarovane osebe v času trajanja zavarovanja, in
- vrednost premoženja ob izteku zavarovalne dobe, če zavarovana oseba doživi dogovorjeno zavarovalno dobo.

Možne spremembe in posebnosti na polici so:

- dodatna vplačila enkratnih zneskov premije,
- povišanje dogovorjene premije,
- znižanje dogovorjene premije,
- zamenjava vzajemnih skladov,
- sprememba razmerja razdelitve premije,
- indeksacija,
- znižanje zavarovalne vsote za smrt,
- povišanje zavarovalne vsote za smrt,
- podaljšanje zavarovanja,
- odkup,
- predujem,
- zavarovanje pa se lahko tudi spremeni v mešano življenjsko zavarovanje.

4.4 Primerjava življenjskih zavarovanj zavarovalnice Adriatic Slovenica

Raznolika ponudba življenjskih zavarovanj posamezniku omogoča, da zase izbere najprimernejšo obliko vlaganj preseženih denarnih sredstev. Odločitev za posamezno obliko življenjskega zavarovanja je usklajena s posameznikovimi pričakovanji glede varnosti prihrankov, likvidnosti sredstev, pričakovane donosnosti, davčne ugodnosti, zaščite pred inflacijo in fleksibilnostjo naložbe. Vsem življenjskim zavarovanjem pa je skupno to, da so to dolgoročna zavarovanja, ki so namenjena zagotavljanju boljšega finančnega stanja v prihodnosti.

V spodnji tabeli so predstavljena razlike med življenjskimi zavarovanji, ki jih ponuja zavarovalnica Adriatic Slovenica.

Tabela 20: Primerjava življenjskih zavarovanj

	Posebnost zavarovanja	Pristopna starost zavarovanca	Doba zavarovanja	Minimalna mesečna premija	Naložbeno tveganje
VitaFin AS	- zavarovanje nudi kritje za primer smrti in za primer doživetja - zavarovanec prejme ob doživetju dogovorjeno zavarovalno vsoto in pripisan presežek	od 14 do 65 let	od 5 do 30 let	17,50 EUR	nosi zavarovalnica
Vita AS Plus	- takojšnje izplačilo 50 % dogovorjene zavarovalne vsote v primeru kritične bolezni	od 18 do 65 let	od 5 do 30 let	17,50 EUR	nosi zavarovalnica
VitaFin AS za vse življenje	- namenjeno predvsem kritju stroškov smrti	od 50 do 65 let	od 5 do 25 let	5 EUR	nosi zavarovalnica
VitaFin AS za določen čas	- upravičencu se izplača zavarovalna premija v primeru smrti zavarovane osebe	od 14 do 70 let	od 5 do 30 let	15 EUR za moške in 10 EUR za ženske	nosi zavarovalnica
VitaFin AS s padajočo zavarovalno vsoto	- zavarovanje za primer smrti, ki ga zavarovanec sklene v povezavi s kreditno pogodbo - zavarovalna vsota za primer smrti je enaka višini kredita	od 14 do 70 let	od 5 do 30 let	15 EUR za moške in 10 EUR za ženske	nosi zavarovalnica
Rentno zavarovanje	- je oblika varčevanja, ki prinaša vir dohodka za določeno obdobje - zavarovalec sam določi dobo varčevanja in dobo izplačevanja rente	ni starostne omejitve	doba trajanja zavarovanja se deli na: - dobo vplačevanja premije (od 5 do 30 let) in - dobo izplačevanja rente (od 4 do 30 let)	20 EUR	nosi zavarovalnica
Pokojninska renta	- zagotavlja prejemanje pokojninske rente do smrti	od 14 do 60 let	doba trajanja zavarovanja se deli na: - dobo vplačevanja premije (od 1 do 40 let) in - dobo izplačevanja pokojninske rente, ki je dosmrtna	20 EUR	nosi zavarovalnica
VitaFond naložbeni paket	- združuje življenjsko zavarovanje z naložbami v vzajemne sklade	od 14 do 70 let	od 5 do 30 let	50 EUR	je na zavarovalcu

5. PRIMERJAVA NALOŽBENEGA IN KLASIČNEGA ŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

Izguba zaupanja v delniške trge je eden izmed glavnih razlogov za upad naložbenih življenjskih zavarovanj v drugi polovici leta 2008. Po razmahu naložbenih življenjskih zavarovanj v letu 2007 in začetku leta 2008 se je po razmahu krize na borznih trgih večina ljudi raje vrnila h klasičnim življenjskim zavarovanjem. Razmerje med klasičnim življenjskim

zavarovanjem in naložbenim življenjskim zavarovanjem se je v času krize izenačilo, medtem ko je bilo še pred krizo na eno klasično življenjsko zavarovanje sklenjenih devet naložbenih (Zaplotnik, 2009).

Po podatkih GfK (vodilno tržnoraziskovalno podjetje v Sloveniji) se je 19 odstotkov Slovencev odločilo za varčevanje v okviru življenjskih zavarovanj. V juniju 2009 je bilo vplačnih 642 milijonov evrov bruto premij za vsa življenjska zavarovanja, kar je 32 odstotkov vseh zavarovanj.

Tako naložbena življenjska zavarovanja kot tudi klasična življenjska zavarovanja so sestavljena iz dveh delov, in sicer iz zavarovalnega dela, ki je povezan s škodnim dogodkom (na primer smrt, bolezen ...), in varčevalnega oziroma naložbenega dela, ki je povezan z doživetjem. Zavarovalna komponenta vključuje zavarovanje za primer smrti. V ta namen plačujejo zavarovalci določen del premije in ob nastopu zavarovalnega dogodka (smrt) dobijo upravičenci tako pri klasičnih življenjskih zavarovanjih kot tudi naložbenih življenjskih zavarovanjih na začetku dogovorjeno zavarovalno vsoto za primer smrti (Lorger, 2007, str. 22). Ta del premije imenujemo rizična premija in se obračuna na začetku vsakega meseca za tekoči mesec, odvisna pa je od starosti in spola zavarovane osebe, vrednosti premoženja na polici, dogovorjene zavarovalne vsote za primer smrti in vračunanih stroškov sklepanja zavarovanja (Splošni pogoji za naložbeno življenjsko zavarovanje MP-LIFE.SI SECURE, 2008).

Preostali, večji del premije je namenjen naložbi oziroma varčevanju. Omenjena premija se akumulira in ob koncu zavarovalnega obdobja pripada upravičencu za doživetje. Višina dobljenega kapitala pa je odvisna od tega, kam in kako se nalaga ta del premije (Lubej, 2005, str. 98).

Upoštevajoč zakonske omejitve te naložbe sprejema zavarovalnica odločitve na podlagi analiz naložbenikov in na ta način oblikuje svoj lastni kritni sklad (Lubej, 2005, str. 98). Zavarovanec nima vpliva na naložbeno politiko, zato je zavarovalna vsota za doživetje zajamčena. Donosi pri klasičnih življenjskih zavarovanjih niso pretirano visoki, vsekakor pa so lahko njihovi imetniki precej bolj brezskrbni, saj niso izpostavljeni nobenemu naložbenemu tveganju (Brezovnik, 2006).

Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih pa je povsem drugače. Del premije, ki je namenjen varčevanju, se nalaga v vzajemne sklade, katerih predizbor naredi zavarovalnica, končnega pa zavarovalec. Vendar pa velja poudariti, da ti skladi ne nudijo nobenih garancij glede velikosti donosov. Zavarovalna vsota za primer doživetja je tako odvisna od več faktorjev, predvsem pa od izbire skladov oziroma dogajanja na kapitalskih trgih. Takšno obliko varčevanja zavarovalnice priporočajo predvsem tistim, ki pri varčevanju niso dovolj disciplinirani, in tistim, ki se padcev na borzi hitro ustrašijo.

Poglavitna razlika med naložbenim in klasičnim življenjskim zavarovanjem je predvsem stopnja soudeležbe zavarovalca pri naložbeni politiki zavarovanja. Pri klasičnem življenjskem zavarovanju zavarovalec nima vpliva na naložbeno politiko in posledično ne prevzema nobenega naložbenega tveganja (Berčič, 2002, str. 25). Pri naložbenih življenjskih zavarovanjih je drugačen predvsem spekter investiranja. Posameznik se sam odloča, kam naj se usmerijo prihranki, ki jih tudi v času trajanja zavarovanja lahko prenese v manj oziroma bolj tvegane naložbe, in sam lahko določi minimalno zajamčeno zavarovalno vsoto (v dovoljenih mejah) itd. (Todić, 2007, str. 16).

5.1 Prednosti in slabosti klasičnih in naložbenih življenjskih zavarovanj

Pri klasičnih življenjskih zavarovanjih zavarovalec nima naložbenih alternativ. Celoten varčevalni del premije se nalaga v kritni sklad pod strogimi zakonsko določenimi pogoji, ki zasledujejo predvsem cilj varnosti (Lubej, 2005, str. 98). Tukaj je predvsem pomembno, da se ohranja korak z inflacijo. Bistvena prednost klasičnega življenjskega zavarovanja pred naložbenim je v zajamčeni višini zavarovalne vsote ob doživetju, ki pa je odvisna od višine vplačil, starosti zavarovanca in trajanja zavarovanja ob nastanku zavarovalnega dogodka oziroma poteku zavarovalne dobe (Lorger, 2007, str. 23).

Tabela 21: Primerjava klasičnega in naložbenega življenjskega zavarovanja

	PREDNOSTI	SLABOSTI
KLASIČNO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	• s strani zavarovalnice zajamčen minimalni kapital ob doživetju • stabilnost naložbenega dela	• skrajno konzervativna naložba • majhna donosnost naložb • neprilagodljivost • slaba likvidnost
NALOŽBENO ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE	• alternativne možnosti pri izbiri naložb • možnost spremembe naložbene strategije (sklad, razmerje med zavarovanjem in varčevanjem) • možnost višjih donosov • sodobna oblika naložbe denarja	• (možna) nižja varnostna stopnja naložb • občutljivost privarčevanega kapitala na nihanje na kapitalskih trgih • zavarovalna vsota za doživetje ni vnaprej strogo določena in zajamčena • visoki stroški provizij

Vir: B. Vukman, Življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem, 2008, str. 25.

Kot je razvidno iz zgornje tabele, je ključna prednost naložbenih življenjskih zavarovanj pred klasičnimi življenjskimi zavarovanji predvsem njihova prilagodljivost, saj zavarovalec za varčevalni del zavarovanja lahko sam izbira med ponujenimi vzajemnimi skladi in si s tem oblikuje svoj lasten portfelj (višina donosov je povezana s stopnjo tveganja). Pomembna prednost naložbenega življenjskega zavarovanja je tudi, da zavarovalec lahko v času trajanja zavarovanja zamenja vzajemni sklad in s tem preseli svoja sredstva v bolj ali manj tvegane sklade ter s tem spremeni svojo naložbeno politiko brez davčne obremenitve.

Ena izmed slabosti naložbenega življenjskega zavarovanja pa je, da pogosto vsebujejo visoke stroške provizij prodajalcev v primerjavi s provizijami pri neposrednem vlaganju v sicer iste

naložbe, recimo vzajemne sklade. Stroški pogosto tudi niso jasno razvidni in se obračunavajo v prvih letih police.

Naložbeno življenjsko zavarovanje je namenjeno osebam, ki bi rade investirale v vzajemne sklade in tako oplemenitile svoje prihranke ter hkrati poskrbele za lastno življenjsko zavarovanje in socialno varnost svojih najbližjih. Večina Slovencev se znotraj naložbenih življenjskih zavarovanj odloča za delniške vzajemne sklade oziroma za razmeroma agresivne naložbe.

Na trgu naložbenih življenjskih zavarovanj je v času krize mogoče opaziti tudi številne nove produkte. V letu 2009 se je najbolj dvignila prodaja garantiranih naložbenih življenjskih zavarovanj, ki lahko ob izteku zavarovanja zagotavljajo določeno izplačilo ali pa se njihov donos kljub upadu na določeni točki zaklene in se spet sprosti ob vnovični rasti točk sklada nad zaklenjeni nivo. Seveda pa se morajo zavarovanci zavedati, da pri takem naložbenem življenjskem zavarovanju plačujejo tudi višje stroške.

SKLEP

V preteklih letih je država zagotavljala zadostno socialno varnost, zato o življenjskem zavarovanju ni bilo treba veliko razmišljati. Zaradi daljšanja življenjske dobe in množičnega upokojevanja, so morali državljani prevzeti velik del odgovornosti za socialno varnost, zato življenjsko zavarovanje postaja vedno bolj pomembno.

Življenjska zavarovanja sodijo med najhitreje razvijajoča se zavarovanja v Sloveniji, saj nam sodoben in hiter način življenja narekuje potrebe po različnih oblikah varnosti. Varnost posameznika je v veliki meri povezana tudi z njegovim premoženjem. Možnosti, kako ustvariti, ohraniti in povečati premoženje in s tem zagotoviti ustrezno socialno varnost, je v času, ko imamo možnost izbirati med različnimi oblikami varčevanja in investiranja, veliko, razlikujejo pa se glede na stopnjo varnosti in donosnosti.

Ljudje počasi dojemajo, da prihaja obdobje, ko pokojnine ne bodo zagotavljale ustrezne socialne varnosti, zato je še posebej pomembno, da se skrb za prihodnost začne že v obdobju delovne dobe posameznika. Zgodnje varčevanje olajša življenje v starosti. Življenjsko zavarovanje je pomembno in mamljivo predvsem zato, ker združuje dve pomembni funkciji: na eni strani je oblika osebnega zavarovanja, ki v prvi vrsti zagotavlja socialno varnost družine, po drugi strani pa pomeni premišljeno dolgoročno nalaganje denarja za varnejšo prihodnost.

Klasična življenjska zavarovanja, ki jih je trg začel ponujati že pred leti, kjer je donosnost privarčevanih sredstev precej majhna, že nekaj časa niso več konkurenčna in zanimiva, saj je pri njih višina izplačila določena že ob sklenitvi zavarovalne police. Zavarovalci se zato pogosteje odločajo za sklenitev naložbenega življenjskega zavarovanja, kjer varčevalec hkrati doseže dva cilja, in sicer zavarovalno zaščito in nalaganje sredstev po svoji izbiri v vzajemne

sklade. Naložbeno življenjsko zavarovanje je kot oblika dolgoročnega varčevanja zanimivo, ker zavarovalcu omogoča, da v času trajanja zavarovanja zamenja vzajemni sklad in s tem preseli svoja sredstva v bolj ali manj tvegane sklade ter s tem spremeni svojo naložbeno politiko brez davčne obremenitve.

Odločitev za posamezno obliko zavarovanja naj bo usklajena s posameznikovimi pričakovanji glede varnosti prihrankov, likvidnosti sredstev, pričakovani donosnosti, davčni ugodnosti, zaščiti pred inflacijo in fleksibilnosti naložb. Pred odločitvijo naj zavarovanec dobro premisli o višini zavarovalne vsote in višini stroškov posameznega zavarovanja.

LITERATURA in VIRI

1. Berčič, B. (2002). *Življenjsko zavarovanje vezano na investicijske sklade* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Bijelić, M. (1998). *Zavarovanje in pozavarovanje*. Ljubljana: Art agencija.
3. Boncelj, J. (1983). *Zavarovalna ekonomika*. Maribor: Založba Obzorja.
4. Brezovnik, R. (2006, 23. marec). Naložbena življenjska zavarovanja z zajamčenim donosom. *Donos*. Najdeno 5. maja 2009 na spletnem naslovu <http://www.donos.net/client/index.php?table=articles&ID=448>.
5. Bužan, R. (2001). Obdavčevanje dolgoročnih življenjskih polic. *8. dnevi slovenskega zavarovalnega združenja* (str. 36–41). Portorož: Slovensko zavarovalno združenje.
6. Gjerkeš, B. (1997). *Vloga in pomen življenjskega zavarovanja* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Lorgier, L. (2007). *Naložbeno življenjsko zavarovanje kot oblika doseganja varnih kapitalskih donosov* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Lubej, S. (2005). *Vzajemni skladi za vsakogar*. Maribor: Založba Kapital.
9. Mehr I., R. (1970). *Life Insurance*. Austin (Texas): Bussiness Publications Inc.
10. Mori, S. (2005). *Temelj finančne neodvisnosti*. Maribor: Smiljan Mori Success Systems.
11. MP–LIFE.SI SECURE [Medvešek Pušnik, zavarovalno zastopniška družba d.d.]. Najdeno dne 1.12.2009 na spletnem naslovu <http://www.medvesekpusnik.si/mpzsd.asp?Path=326,328>.
12. Pavliha, M. (2000). *Zavarovalno pravo*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
13. *Policy Issues in Insurance: Investment, Taxation, Insolvency*. (1996). Paris: OECD.
14. *Statistični zavarovalniški bilten 2009*. (2009). Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
15. *Rejda G.E.: Principles of insurance*. (1986). Glenview: Scott, Foresman and Company.
16. Starman Danijel et al. (2002). *Izobraževanje zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov. Učbenik za slušatelje*. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
17. Todić, D. (2007). *Naložbena zavarovanja Zavarovalnice Triglav* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
18. *Varna prihodnost*. [Moje delo.com]. Najdeno 5. maja 2009 na spletnem naslovu http://delo.mojedelo.com/delo/mojedelovarna_prihodnost.aspx?showID=77.
19. Velišigaj, J. (2004). *Oblike prostovoljnega pokojninskega zavarovanja v Sloveniji* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Vončina, M. (2004). *Davčni vidik življenjskih zavarovanj*. Izobraževanje zavarovalnih zastopnikov in zavarovalnih posrednikov. Ljubljana: Slovensko zavarovalno združenje.
21. Vukman, B. (2008). *Življenjska zavarovanja z naložbenim tveganjem* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
22. Zaplotnik, Ž. (2009, 5. maj). Manj naložbenih življenjskih zavarovanj. *Finance*. Najdeno 21. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/245874>.

23. *Zavarovanci pokojninskega in invalidskega zavarovanja* [Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije]. Najdeno 6. junija 2009 na spletnem naslovu <http://www.zpiz.si/src/predstavitev/zavarovanci.html>.
24. *Zavarovalništvo* [spletni portal Mojdenar.com]. Najdeno 1. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.mojdenar.com/ZAVAROVALNISTVO/>
25. *Življenjska zavarovanja* [Adriatic Slovenica d.d.]. Najdeno 21. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.adriaticslovenica.si/insurances.cp2?cid=20210&linkid=InsuranceCategory>
26. *Življenjsko zavarovanje*. [Urad RS za varstvo potrošnikov]. Najdeno 1. decembra 2009 na spletnem naslovu (<http://www.zps.si/osebnefinance/upload/zivljensko07.pdf>).